

PEWNY (3333) *ai*

pewny (3065), **pewien** (234) [w tym 208 r. w znac. 2.], *pewny a. pewien* (34).

Oba e jasne (w tym w pierwszym 4 r. błędne znakowanie).

comp i sup (224 + 115) -*pewniejszy* (340). *sup* *ną-* (97), *nąj-* (18); *nąj-* *Mącz* (5), *GórnDworz* (4), *ModrzBaz*, *NiemObr* (2), *CiekPotr* (2); *ną-* : *nąj-* *RejPos* (8:1), *KuczbKat* (1:1), *GórnRozm* (2:1), *PowodPr* (3:1); ~ *ną-* (89), *na-* (5), *n(a)-* (3); *na-* *GórnRozm*, *też RejPs* (2); *ną-* : *na-* *CzechEp* (7:1), *WysKaz* (1:1); *nąj-* (17), *naj-* (1); *nąj-* : *naj-* *Mącz* (4:1).

sg m N *pewny*, *pewniejszy*, *nąpewniejszy* (187), *pewien* (218) [tylko w znac. 2.]; ~ (*attrib*) *pewny* (104); ~ (*praed*) *pewien* (218), *pewny* (15); *pewny* *GlabGad*, *KromRozm II*, *Mącz* (2), *Prot*, *SienLek*; *pewien* : *pewny* *RejWiz* (6:2), *BielKron* (2:1), *RejAp* (6:2), *RejPos* (23:1), *HistRzym* (1:1), *CzahTr* (1:1), *SkarKazSej* (1:1). *◇ G* *pewného*, *pewniejszého*, *nąpewniejszého* (141); -*ého* (17), -*ego* (1) *KochPs*, -(*e*)*go* (123). *◇ D* *pewnému*, *pewniejszému*, *nąpewniejszému* (16); -*emu* *OrzQuin* (2), -*emu* (1) *KochPs*, -(*e*)*mu* (13). *◇ A* *pewného*, *pewniejszého*, *nąpewniejszého* (45), *pewny*, *pewniejszy*, *nąpewniejszy* (165); -*ého* (6), -(*e*)*go* (39). *◇ I* *pewnym*, *pewniejszym*, *nąpewniejszym* (69), *pewn(e)m* (2) *LibLeg*, *GórnRozm*. *◇ L* *pewnym*, *nąpewniejszym* (23), *pewn(e)m* (1) *RejPs*. *◇ f N* *pewną*, *pewniejszą*, *nąpewniejszą* (467), *pewna* (6), *pewn(a)*, *pewniejsz(a)* (34); ~ (*attrib*) -*ą* (296), -*a* (2); -*ą* : -*a* *Mącz* (15:1), *RejPos* (14:1); ~ (*praed*) -*ą* (42), -*a* (4) *OpecŻyw*, *KochFrag*, *SiebRozmyśl* (2). *◇ G* *pewnéj*, *pewniejszój*, *nąpewniejszój* (146), *pewniejszój* (1) *MurzNT* -*ój* (30), -*ej* (1), -(*e*)*j* (115); -*ój* : -*ej* *KochFr* (1:1). *◇ D* *pewnéj* (5); -*ój* (1), -(*e*)*j* (4). *◇ A* *pewną*, *pewniejszą*, *nąpewniejszą* (253). *◇ I* *pewną*, *pewniejszą*, *nąpewniejszą* (61). *◇ L* *pewnéj* (42); -*ój* (8), -(*e*)*j* (34). *◇ V* *pewn(a)* (1). *◇ n N* *pewné*, *pewniejszé*, *nąpewniejszé* (118), *pewno* (7); ~ (*attrib*) -*é* (69); ~ (*praed*) -*é* (20), -*o* (7) *OpecŻywSandR*, *ConPiotr*, *RejKup*, *Leop*, *Mącz* (2). *◇ G* *pewného*, *pewniejszého*, *nąpewniejszého* (220); -*ého* (15), -*ego* (1) *GosłCast*, -(*e*)*go* (204). *◇ D* *pewnému* (7); -*ému* (1), -(*e*)*mu* (6). *◇ A* *pewné*, *pewniejszé*, *ną(j)pewniejszé* (259), *pewno* (3) *Calep*, *SarnStat* (2); -*é* (24), -(*e*) (235). *◇ I* *pewnym*, *pewniejszym* (46), *pewném*, *nąpewniejszém* (4) *LibLeg* (2), *MurzHist*, *Oczko*; -*ém* (1) *Oczko*, -*em* (1) *MurzHist*, -(*e*)*m* (2). *◇ L* *pewnym* (39), *pewn(e)m* (3) *RejPs*, *Diar*, *BudBib*. *◇ pl N m pers* *pewni*, *pewniejszy* (95). *subst* *pewné*, *pewniejszé*, *nąpewniejszé* (101); -*é* (15), -(*e*) (86). *◇ G* *pewnych*, *pewniejszych*, *nąpewniejszych* (189). *◇ D* *pewnym* (21), *pewném* (1); -*ym* : -*ém* (1:1) *Oczko*. *◇ A m pers* *pewné*, *pewniejszé*, *nąpewniejszé* (33); -*é* (10), -(*e*) (23). *subst* *pewné* (176); -*é* (41), -*e* (1), -(*e*) (134); -*é* : -*e* *SarnStat* (30:1). *◇ I m* *pewnými* (18) *Mącz*, *RejPos* (3), *BielSpr*, *RejPosWstaw*, *BudBib*, *BudNT*, *ModrzBaz*, *KochJez*, *ArtKanc*, *ActReg*, *GostGosp*, *OrzJan*, *SarnStat* (4), *pewnymi* (14) *LeovPrzep*, *KuczbKat* (2), *CzechRozm* (3), *KarnNap* (2), *SkarŻyw*, *StryjKron*, *CzechEp*, *JanNKar*, *PowodPr*, *VotSzl*; ~ -*ými* (6), -(*e*)*mi* (12). *f* *pewnými*, *pewniejszými* (27), *pewnymi* (5) *SeklWyzn*, *SkarŻyw*, *StryjKron* (2), *CzechEp*; ~ -*ými* (7), -(*e*)*mi* (20). *n* *pewn(e)mi* (12) *Mącz* (2), *RejAp* (2), *RejPos* (5), *RejZwierc*, *LatHar* (2), *pewnymi* (7) *KromRozm I*, *BielKron*, *KuczbKat*, *CzechRozm*, *CzechEp*, *WujNT* (2). *◇ L* *pewnych* (44). *◇ sg n a. pl subst A* *pewn(e)* (1).

Składnia comp: *pewniejszy nad kogo*, *nad co* (17), *jedno* (17), (*a*)*niż(li)* (13), *oproc* (1); *nad kogo*, *nad co* *GliczKsiąż*, *BielSpr*, *ModrzBaz*, *ZapKościer*, *CzechEp* (5), *ArtKanc* (3), *KołakCath*, *CzahTr*, *jedno KwiatKsiąż* (2), *WujJud*, *CzechRozm*, *KochPs*; (*a*)*niż(li)* *RejKup*, *RejAp* (2), *SienLek*, *GórnDworz*,

SkarŻyw, *GrabowSet*, *WujNT* (2), *GosłCast*; *nad kogo*, *nad co* : *jedno* : (a)niż(li) : *oprocZ LubPs* (1:1), *GrzepGeom* (1:-:1), *RejPos* (1:10:1:1), *RejZwierc* (-:1:1).

Składnia sup: *napewniejszy z kogo*, *z czego* (2) *Oczko*, *CiekPotr*, *nad kogo*, *nad co* (2) *SkarKaz*, *CzahTr*.

Sł stp, *Cn notuje*, *Linde XVI – XVIII w.*

1. Związany z przekonaniem o prawdziwości; *certus* (*certissimus*) *HistAl*, *Mącz*, *PolAnt*, *Modrz*, *Calep*, *Vulg*, *JanStat*, *Cn*; *ratus Mącz*, *Modrz*, *JanStat*, *Cn*; *compertus Mącz*, *Modrz*, *JanStat*; *exploratus Mącz*, *Calep*, *Cn*; *firmus Vulg*, *PolAnt*; *persuasus* (*persuasissimus*) *Mącz*, *Modrz*; *comprehensus*, *constans*, *evidens*, *perpetuus Mącz*; *cautus*, *verissimus Modrz* (1751) :

a. *Niewątpliwy*, *wiadomy*, *znany* (535) : *GliczKsiąż* D5; *Abowiem* *gdy bękarci nie mają oycą pewnego*/ [...] *przeto też krewnych po oycu niemają*. *GroicPorz* ff, dd; *OrzRozm* L4v; *GrzegRóżn* M3v, O2v; *Mącz* 303a, 306b, 494c; *OrzQuin* Tv; *ale mieysce náródenia iego [Chrystusa] w Bethleem pewne iest*. *Bo nam Micheałz Prorok iáśnie o tym powiedział RejPos* [36], 40v, 326; *KuczbKat* 135; *WujJud* 135v; *CzechRozm* 139v; *Wiele rzeczy w piśmie S. ktorych fię roku y dnia pewnego/ nie dopytałz: a ieden ták około czáfu mowi/ á drugi owák*. *SkarJedn* 98, 32; *SkarŻyw* 285; *NiemObr* 100; *ActReg* 57; *Calep* 394b; *KochCz* A4; *Który cię pozywa o to: iż niechcełz mu zapłacić što grzywien pieniędzy pewnego długu SarnStat* 1242, 1242, 1255; *KlonWor* 22.

W połączeniach szeregowych (8): *GliczKsiąż* B2v; *Mącz* 391a; *RejAp* 109; *tym przerwánim lepszy/ iáśnieyszy/ dowodnieyszy y pewnieyszy fię porządek śprawy Hiłtoriy Litewłkich vgruntuie StryjKron* 288; *CzechEp* 102, 329; *JanNKar* H4 [2 r.].

W przeciwstawieniu: »niepewny ... pewny« (2): *LibLeg* 11/42; *Zeby ci, ktorzy rzeczy niepewne zá pewne Vdaią: á potym fię prawdą nie pokáżą, [...] Iáko zdraycy furowey kaźni podpádli*. *CiekPotr* 16.

W porównaniach (2): *RejPos* 327; *vpominał fię Konwierz obietnice/ iáko długu pewnego/ áby kápicę co rychley wziął SkarŻyw* 570.

W charakterystycznych połączeniach: *pewny(-a, -e) Bog*, *dar prawdy* (2), *dług* (9), *dzień*, *godzina*, *ocieć* (2), *początek* (2), *podobieństwo*, *porządek*, *przyczyna* (2), *rok (lata)* (2), *śrzodek*, *wola*.

Frazy: »nic (jest, nie masz), co pewniejszego« [w tym: *nad co* (3), *nad kogo* (1); *iż* (1)] (5:1): *KromRozm III* B8v; *Wierzę co rzekł Chryłtus/ to iest me ciáło/ Náđ to nie fię pewnieyszego nieistáło*. *SkarŻyw* 203; *Coż może náđ to być znácznieysze^{go}? co też pewnieyszego/ náđ to co z ducha ś. przez ś. też ludzie pochodzi?* *CzechEp* 112; *Nic pewnieyszego/ iż Bogá nie máłz/ gdzie zgody nie máłz*. *ReszPrz* 93; *Ták kto żyie ták vmrze/ nic iest pewnieyszego*. *KołakCath* C5v; *SkarKaz* 156a.

»(to) (jest) pewna (napewniejsza), pewno« [w tym: *iż(e)*, *że*, *iżby* (110), *u kogo* (= *ktoś uważa za pewne*) (4), *o kim*, *o czym* (2); *bez wskaźnika nawiązania* (6); *jako zdanie wtrącone* (9)] = *certum est Mącz*, *Modrz*; *vere PolAnt*; *convenit Mącz*; *certe*, (*illud*) *constat*, *ita res est*, *non est dubium Modrz* [szyk zmienny] (125:4): *MiechGlab* *4; *Alie taka wyprawa any tho ruffienie niema bidz pośpolithe. ałłby iułł pewno belo. yłłby Czefarz Tureczky zrzucziel przemierze ConPiotr* 33v; *KromRozm I* K, O3v; *GliczKsiąż* H; *GroicPorz* d2, 13v; *Gdyż pewna iż ktoś dufa nigdy nie záginie*. *RejWiz* 3, 70v, 128; *Leop Matth* 9/21; *BibRadz Gen* 18/13; *BielKron* 345v; *Mącz* 50a, 292d, 481d; *SarnUzn* F5v; *RejAp* 108v, 125v; *RejPos* 262v; *GrzegŚm* 43, 59; *WujJud* 18v, 168, 195 [2 r.]; *BudBib* b2, b4v, I 429a *marg*;

BudNT przedm a2v, c6v, d3, Gg3; Bo to pewna/ kto tej drogi Krolewskiej/ dobrze vtorowány pochybi/ ábo porzući/ ten [...] ná wieczné zátráčenje zábieży. *CzechRozm* 97; Bo to napewniefza: iż fą takie włafności mowy w káżdym ięzyku/ że w drugi ięzyk z ítrudnością mogą być przełożone gdyby fie fłowo od fłowá/ przekłádác miáło. *CzechRozm* 127v, 39v, 53, 62, 93v, 99 (29); *PaprPan* M4v; To pewna/ że fie niewiáfty do káđziele vrodziły *ModrzBaz* 49, 57, 63 [2 r.], 79v, 109v, 113 (10); *SkarJedn* 239; *StryjKron* 385; iż fię P. Márya mátká páńfka bez grzechu pierworodnego poczęła: zá czym iuż to pewna grzeřzyć nie mogła *CzechEp* 192; Pewna to z iego włafnych fłow/ iż nie o Bogu [...] świádczył: ále o człowieku. *CzechEp* 303, 13, 14, 48, 91, 92 (28); *ReszHoz* 133; *WerGośc* 258; *ZawJeft* 35; *ActReg* 27; *OrzJan* 94, 119; *LatHar* 153, 248, 328, 559, 682; O Pietrze pewna ieřt że miał żonę *WujNT* 35, 68, 429, 482, 692, 864, 870; V mnie to napewmeyfza że Czyřćiec ieřt *WysKaz* 38, 33, 35, 36; *CiekPotr* 13, 57; *CzahTr* Cv, E4.

»to masz pewną« = *to jest pewne, niewątpliwe* (1): ále y to mařz tak pewną/ iákobyř fám ná to pátrzał *KochWr* 40.

»(to) (jest *a.* musi być) rzecz pewna (napewniejsza) (*a.* to są rzeczy pewne); rzeczą pewną: mieć rzecz pewną« [*w tym: w pl* (5); *iż(e), że* (132), *o kim, o czym* (2), *A cum inf* (2); *u kogo* (= *ktoř uważa za pewne*) (4); *jako zdanie wtrącone* (11)] = *constat Mqcz, Modrz; accipe Miech, ecce rectum est verbum PolAnt; certum est (hoc), est illud verissimum, omnino, prorsus; putandum est, sic habendum est Modrz [szyk zmienny]* (175;2;1): *FalZioł* IV 58d, V 73v; Iakoż zafię to ieřt rzecz pewna, iż ludzie grubego przyrodzenia, bywaią prořci, á rozumu teř grube⁸⁰. *GlabGad* A2, F4v, F5, F6v; Te fą rzeci pewne o krainach połnocnych od nas y od wiele ludzi godnych wiary dořwiátczeniu [!]. *MiechGlab* *5v, 60 [2 r.]; *LibLeg* 7/68; *WróbŻořt* S7; *WróbŻořtGlab* A3; *RejAp* 90v, 106, 136, 192v, 193, 197v, 208; *KromRozm I* H2; *GliczKsiąż* E2v, G7, L4, O6; *GroicPorz* fv, y4; *RejWiz* 141 v, 146; *LeszczRzecz* A4v; Pewna rzecz ieřth zdawná Pruřy [...] náleżeć ku kroleřtwu Połřkiemu *BielKron* 230v; *GrzegRóżn* B2v, H3; *Mqcz* 250a, 287a; *Prot* B3; *ProtStoj* Ev; *SarnUzn* D6; *RejAp* 22, 86v, 87v, 109, 135v (9); *Górndworz* H2v, I5v, M, Xv, Aa3 (11); *RejPos* 5v, [36], 75, 75v, 218 (9); *RejPosWiecz*² 91v; rzecz pewna musi być/ że w chlebie [...] włafną bytnořć/ y íftotę włafną [...] Apořtołóm dawał. *BiałKat* 268v, 171, 268v, 316; Wřzákże nie ieřt do końcá to rzeczą pewną y prawdziwą/ ieřli ná wřzyřtki pożytki ktore z tego Dořyc vczynienia bierzemy/ pátrząc bęđziemy. *KuczbKat* 225, 90, 180, 185, 230, 320, 365, 400; Abowiem to ieřt rzecz pewna/ w iákcie obyczáie młodoř dziećinna bęđzie podaná/ takie dłuęo y pámięćác y vżywác ich bęđzie. *RejZwierc* 7v, 50, 51, 73v, 135v, 141 (11); Bo rzecz pewna ieřt v wřzyřtkich Doktorow/ że by náylepřzy vçzynek/ kiedy nie idźie z dobrego vmyřtu/ nic nie pomoże. *WujJud* 229v, 1v, 5, 75, 248; *WujJudConf* 57, 63v, 65v, 94v, 115 (10); *RejPosWřstaw* [21³], [21³]v, [110²], [143²]; Bo mam rzecz pewną co prorokował Ionařz prorok o Niniwenie *BudBib Tob* 14/6, c3, *Deut* 17/4; *HistHel* D; To thęż ieřt rzecz pewna/ kędy przez Staw Lećie wodá nie idźie wielka/ tám teř Ryby lepięý rořtą. *Strum* P4v; *BiałKaz* Iv; *BudNT przedm* a2v, c4v; *CzechRozm* 99, 102, 125, 165v; to ieřt rzecz pewna/ iż żaden mądry nieobiera Styrniká do nawy dla zacnořci rodzáiu/ ále dla godnořci/ á vmieiętnořci řtyrowánia *ModrzBaz* 15v, 6, 8v [2 r.], 17, 19v, 22 (10); *SkarJedn* 8, 39, 202, 345; *Oczko* 17, 29; A pięrwęý świát (rzecz pewna) wniwecz fye obróći/ Niřli fye páńfkie twoie fłowo náząd wróći. *KochPs* 132, 52; *SkarŻyw* 312, 487, 601; to nie pewna/ ále

prawdzie rzecz podobna/ iż od rzeki Miáłto imię wzięło. *StryjKron* 91, 91; *CzechEp* 212; *NiemObr* 37, 70, 117; *KochFr* 7, 109; *ReszPrz* 35; *ReszHoz* 124; *WerGośc* 226; *BielSenJoach* 4; *GórnRozm* A3, C2v, K3, L4v, M2; *KochWr* 40; *PapUp* G2v; *OrzJan* 120; *LatHar* +8v, 187, 329; IEft to rzecz napewnieyła w ludzkim przyrodzeniu Iż káždy to nabárziey ma ná fwym baczeniu/ Co widzi być ná świecie práwie nalepłżego *KołakSzczęśl* A3, B2v; Rzecz pewna żeć y Pan Bog śmętne łercá ciefzy *RybGęśli* Bv; *WujNT przedm* 10, s. 35, 114, 298, 614; *SarnStat* 1272, 1284; *SkarKaz* 155b; *CzahTr* Bv; Cny fię flis gniewa/ to łą rzeczy pewne/ O łwoie krewne. *KlonFlis* F3v.

Zwroty: »za pewne, za pewną rzecz, za pewną (napewniejszą), za pewno mieć; za pewną rzecz być; [co] jest [u kogo a. komu] za rzecz pewną (napewniejszą), za pewne; za pewny, za pewne miany« [w tym: iż, że (19); *A cum inf* (1); *u kogo* (= ktoś uważa za pewne) (3)] = *accipere Miech*; *constanti rumore asseverare, persuasissimum habere, pro certo putare Mącz*; *credere PolAnt*; [alicui] (*certe*) *persuasum est Modrz*; *comperire Calep*; *certum esse Vulg*; *ratum habere JanStat* [szyk zmienny] (16:14:3:2;1;2:1;1:1): Nigdy nie miey zá pewne tego/ Co nie przydzie czału łwego *BierEz* Lv, B3v; *BartBydż* 129b; *MiechGlab* 63; *KromRozm I* Ev, L4; *KromRozm III* E2; *GliczKsiąż* A4, F6; *RejWiz* 184; *Placita medicorum*, Połpolite powieści *Sentencie* poštánowanie lekárskie/ które bywáją zá pewne miáne. *Mącz* 302a, 50a, 303a, 333a, 418b, 424c, 465c; *RejAp* 194v; *GrzegŚm* 59; *CzechRozm* 135v, 162; My to v siebie zá pewną rzecz mieymy/ że niemáłż więtfzey zarázy ábo łkázy obyczáiw/ iáko nieumiejętność/ á złych rzeczy vftáwiczna zabáwá *ModrzBaz* 15, 24v, 40 [2 r.]; *SkarJedn* 185; miey to łobie zá rzecz napewnieyła/ ták żebyś żadnego wątpienia nie miał/ iż ci fię nie dáie ciáło y krew. *SkarŻyw* 278; *MWilkHist* 12; Gdyż to v niego ieft zá rzecz napewnieyła/ iż ktorykolwiek łobie tákiego fyná Bożego [...] zmyśła: [...] że ten káždy ieft vniego Heretykiem *CzechEp* 246; Wfzák fię to ták rozślawiło/ zá pewną rzecz wfzyftkim było *ArtKanc* F3, M15, M18; *GórnRozm* M2; *Calep* 226b; *LatHar* 244; poniewáz zá pewną máią iż Ian ieft prorokiem. *WujNT Luc* 20/6, s. 519; to wfzytko obiecuiemy mieć zá pewno y nam wdzięczno *SarnStat* 914; máiąc téż to zá rzecz pewną/ tę Ziemię Wołynfką [...] ku Koronie Połfskiéy należéc *SarnStat* 1186, 261; *PaxLiz* C.

»za pewne, za rzecz pewną, za pewno powieć (a. powiedzieć); za pewne mowić« = *adserere, adseverare, affirmare, astruere Mącz*; *confirmare Calep* [szyk zmienny] (8:3:1:1): Duch Święty zápewne mowi: Iż óstátetzných tzałow ódłthąpią ód wiáry *KrowObr* 225; *BielKron* 229v, 371; *Mącz* 128c, 387c, 390b, 422d; *RejPos* 8v, 111, 217; Gdyż ó nich zá rzecz pewną iáłnie powiádaia/ Co ony ó rodzicóh zá pilność działáia. *HistLan* B2; *CzechRozm* 77v; *Calep* 239a.

»za pewne twi(e)rdzić, trzymać, dzierżec; za pewną rzecz twierdzić« = (*certo*) *affirmare Mącz*, *Calep*; *asseverare Mącz*; *contendere Modrz* [szyk zmienny] (6:4:1:2): *Opiniosus*, Który nie zá pewne nie dżerży. Domniémánia tilko pełen yeft. *Mącz* 265d, 128c, 371c, 390b [2 r.]; *KuczbKat* 255; *ModrzBaz* 6; *SkarŻyw* 203; *Calep* 40a; *WujNT* 504, 870; *SkarKazSej* 698a; *KlonWor* 64.

»wiedzieć (a. dowiedzieć się, a. wywiedzieć się) za pewne; wiedzieć pewną rzecz« = *certe* (*certissime, certo, certum, pro certo*) *scire HistAl*, *Mącz*, *Vulg*; *cognoscendo cognoscere, numerum quaerere PolAnt*; *comperire certo, exploratum est [alicui]*, *certum a. compertum a. compraehensum a. ratum habere, plane a. sat scire Mącz*; *pro certo habere a. noscere Modrz* [szyk zmienny] (57:1): *OpecŻyw* 55v, 105; *MiechGlab* 63; *LibLeg* 10/153v, 154; Wiedzieć to zá pewne iákom dotychmiaft zwyciążał/

ták y potim s pomocą bogow zwycięstwo otrzymam *HistAl* G6v, C7v, E4, E6, F7, K2v; *MurzHist* P4, Q4v; *GroicPorz* c2; *KrowObr* 22; *Leop* 3.*Mach* 7/7; *OrzList* d2v; Oto czegoś ja doznał/ [...] przyroównywiąc iedno ku drugiemu/ ábych wiedział pewną rzecz. *BibRadz Eccli* 7/28, *Gen* 15/13, I 478v, 3.*Esdr* 6/8; Co nie tycze tego áby oni mieli pić Krew Krześcijańską/ [...] tegom nie za pewne nie mógł wywieść *BielKron* 465v, 255v, 371; *Mącz* 50a [3 r.], 151a, 279a, 303a, 306b (13); *OrzQuin* X2v; *SarnUzn* B5; *LeovPrzep* bv; *Górndworz* V5; *BiałKat* 121, 281; *RejPosWstaw* [143³]v; *BudBib* 3.*Esdr* 6/8; *HistHel* B2; *CzechRozm* 165; *ModrzBaz* 10, 90, 129; *NiemObr* 120; *KlonŻal* A2; *WerGość* 263; *PudłFr* 43; *Phil* E3; *WujNT Act* 2/36; Y niewierny teraz zapewne/ iefliśmy y w nawiętszych cnotách duchownych/ łalki ábo gniewu godni. *SkarKaz* 352b; *SkarKazSej* 674a.

Wyrażenia: »pewny czas« = *wiadomo kiedy* [szyk 5:4] (9): *LubPs* K4v, T6v *marg*; A tak czału pewnego nie mozem wiedzieć ktorego to náłzy przodkowie przyfzli nád Wilę *BielKron* 336v, 467v; gdyż żadnemu łtworzeniu nie iefł oznáymion pewny czas przyfcia Páńfkiego *RejAp* 90v, 104; *RejPos* 7v; *CzechRozm* 35v; *SkarKaz* 422b.

»pewna(-y) liczba, poczet« = *wiadomo ile* (4:2): kthorich pyenyedzi pewnego pocztą [!] nyewye Bo ych nyeliczila. *LibMal* 1552/167v, 1554/184v; bo ich pewna liczbá była: trzy á nie ieden. *CzechRozm* 42v; *CzechEp* 371, 372, 378.

»nic, co pewnego« = *neque certum* *Mącz* (3:2): Acz mu iefczé bárzo žal iż nic pewnego/ Nie zrozumiał ná fwiecie co iefł nalepfzego. *RejWiz* 46; *Mącz* 482d; *CzechEp* 372; A gdy fię co pewnego y iáwny á znáczny grzech pokaże: drugie miłosierdzie każe Pan Chryftus czynić: Nie potępiac. *SkarKaz* 279a; *SkarKazSej* 662a.

»pewna (pewniejsza) prawda« [szyk 8:1] (9): A iż to iefł pewna prawdá/ vtwardzić to nam raczył oną zwykłą przyfiegą fwoią/ powiedziałac/ Amen. *RejAp* 16, 136v, 190; *RejPos* 241; á gdzie to wfzyftko naydziemy/ znák ieden prawdy pewney mieć będziemy. *ReszPrz* 16; *WujNT* 748; *SkarKaz* 485b, 488a *marg*, Ooood.

»rzecz pewna ((na)pewniejsza)« = *firmum* *Vulg*; *certae fidei res*, *exploratum* *Mącz*; *rectum verbum* *PolAnt*; *certum*, *verissimum* *Modrz* [szyk 225:161] (386): *LibLeg* 11/42; *RejKup* f7v; *Leop Ier* 33/3; *BibRadz* I 373d *marg*; *BielKron* 56, 393; *Parum certae fidei res*, Nie owfzeki rzecz pewna. *Mącz* 49d, 306b [2 r.]; *WujJud* 82v; A wždy nie vkázuią rzeczy iákiey przytomney/ ktorąby iáko iuż będącą/ pálcem práwie pímo pokázowało: ále pokázuię rzecz pewną choć nieprzytomną. *CzechRozm* 133v, 234; *StryjKron* 59; *CzechEp* 97; *SkarKaz* 279a. Cf »(to) (jest) rzecz pewna«, »za pewną rzecz mieć«, »za rzecz pewną powiedac«, Wyrażenie *przymkowe*.

Szeregi: »pewny i (a) doświadczony« (3): *Exploratum dicere*, Pewne á doświadczone rzeczy powiedac. *Mącz* 306b, 306b; *WujNT* 114. [Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.]

»pewny a dowodny« (1): A Tákové rułżenie pośpolité nie ma bywać/ ieno ázby pewna á dowodna rzecz była [nisi *certum sit et indubitatum* *JanStat* 692] [...] że nieprzyiaćiel [...] do królestwa miał wtárgnać *SarnStat* 423. [Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.]

»pewny, (a, i) ist(otn)y« [szyk 7:1] (8): *GroicPorz* dd; *Mącz* 42a; *RejAp* 190; *RejPos* 261v; pewna ifta rzecz iefł/ kto práwego y łczerego fłowá Boże⁸⁰ prágnie/ pierwey dom ten w ktorym znáią Bogá poznać muśi. *SkarJedn* 8; o ktorym [przodku *Litwinów*] też Látopifczę fłáre/ pewnie łobie z pálcá

ták zgoła Hiſtoriey niewyzfáli: Ale z pewney y iſtotney rzeczy/ rzecz iſtotną prowadzą *StryjKron* 59, 385; *Calep* 183b. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.*]

»pewny i jasny« [szyk 1:1] (2): *CzechRozm* 234; Stych tedy przyczyn y wielu innych ieſt to rzecz iafna y ná wſzytek ſwiát napewnieyſza/ że zdrowie/ Błogoſławieństwo Boze/ wſzelákie dobrá/ y iſzczęſliwości niſkąd inąd iedno od Bogá [...] nam przychodzą *KoſakSzczęſl* A2v. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*]

»pewny i nieodmienny« (1): To iá tobie zá rzecz pewną y nieodmienną powiadam *CzechRozm* 77v.

»pewny a nieomylny« (9): *RejAp* 196; *RejPos* 75v, 222, 239; *RejZwierc* 51, 167; *WujJud* 82v; *ReszHoz* 124; Gdyż to ieſt rzecz pewna á nieomylna/ co Salomon Mędrzec powiáda: Iż więcey ludzi od pijańſtwa/ niſz od mieczá ginie. *WerGoſc* 226.

»pewny, (i, a) prawdziwy« [szyk 4:1] (5): *RejAp* 190v; *RejPosWiecz*² 91v; *BialKat* 41; *KuczbKat* 225; A to teſz ieſt rzecz pewna y prawdziwa [*Est autem illud verissimum*]/ iż prze vtrátę niepotrzebną niſzczęią bogáctwa/ á prze ſkromny á pomierny y porządny iſzáfunek/ mnożą ſię. *ModrzBaz* 22. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 3 r.*]

»pewny i (a) wiadomy« (2): *WujJudConf* 193v; iż Szlachétnemu N. ſto grzywien pieniędzy pewného y wiadomego dłuſgu [...] ieſt winien *SarnStat* 1255. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 3 r.*]

Wyrażenie przyimkowe: »za pewne (pewniejsze), za pewną rzecz, za pewną (napewniejszą), za pewno« (103:33:4:3): *FalZioł* V 89v; Tuſzą ſobie zá pewne iż s páná młodego/ Coſ iſcie w krotkim czefie będye oſobnego. *RejWiz* 90; *GórnDworz* Dd4; *RejZwierc* 88, 196v; *WujJudConf* 30; A ták to teraz zá rzecz pewną poznawam/ iż tá iednoſć Bogá/ ze trzech oſob złożoná/ [...] ieſt wymyſłem ludzkim *CzechRozm* 14v, 185; *ModrzBaz* 21; zacne poſełſtwo do Papieżá Alexándrá po dwa kroć wyprawił/ obiecuiąc mu zá pewne ziednoczyć koſcioł Grecki z Rzymſkim *SkarJedn* 256; *MWilKHist* I3v; *StryjKron* 652; Ale tego nie drzewiey żaden pozna/ co fię tknie rzeczy Boſkiej/ áſz gdy to v ſiebie zá napewnieyſzą poſtánowi/ że nie ieſt powinien/ y nie ma teſz nikogo przeciw Bogu ſłuchać. *CzechEp* 234; *KochMRot* A4v; *WerGoſc* 220; *ActReg* 142; *OrzJan* 12; *PaxLiz* D4. Cf *Zwroty*.

b. *Wiarygodny, wskazujący na prawdę* (500) : *UstPraw* H2v; *BielKron* 238v, 345; *Stat* parum fides apud eum, Nie bárzo pewnego ſłowá. *Mqcz* 417b; *RejPos* 293; *CzechRozm* 202v; Iednák nie láda proſnoſć ieſt/ ná pytániu fię punktow czáfów/ ktore w ták ſtárych dzieiách ták pewne być nie mogá/ áni íá w piſmie oznáczone báwić *SkarJedn* 98; *StryjKron* 380; Przeto żebyſ teſz wiedział ſerce moje/ Słę té do ciebie krótkie rymy ſwoie: Które miéy iáko péwny zakład iáki/ Zem ieſt/ y chcę być twóy ná czás wſzeláki. *KochFr* 66; *GrabowSet* Y; *SarnStat* 1029; *SkarKaz* 487a.

pewny czego [= *świadczący o czymś*] (1): Tho ieſt [*ipostasis, tj. osad w moczu*] napewnieyſza zdrowia, która ieſt ku białoſci iſkłonnieyſza, gładka/ ku gorze podnioſła *FalZioł* V 10.

W porównaniach (4):

~ *Jako comparandum* (2): poniewaſz toſz niebieſkie budowanie/ raczył ie nam ípráwić ku rozdziałom czáfów y odmiány/ iákoby iáki zegar napewnieyſzy *LeovPrzep* F2; widząc z piſmá ſ. iáko naypewnieyſzego zwierciádlá/ tákowe oſtáttnie niebeſpieczeńſtwo iey [*ojczyzny*]. *PowodPr* 85.

Jako tertium comparationis (2): *KuczbKat* 10 marg; wſzák y teraz Bogá ná oko nie widzim/ á wždy do báłwochwálſtwa nie idziem? izali wiárá niepewnieyſza niſzli oko náſze? *SkarKaz* 487a. ~

Wyrażenia: »pewny dowod« [szyk 9:3] (12): *RejKup* r7; *ZAden*/ ná ktořego łą pewne dowody á znáki/ nie może być wolen od męki *GroicPorz* hh4v; *UstPraw* C2; *RejPos* [249]; *RejPosWstaw* [21³]v; *ModrzBaz* 90; *NiemObr* 155; *ActReg* 50; *SarnStat* 148, 395; A dąnie Ducha ś. tym ktorzy nas rządzą/ pewnym ielt dowodem/ iż pobjądzic nigdy około náuki [...] nie mogą. *SkarKaz* 206b; *KlonWor* 69.

»nic, co pewnego« (3:1): *UstPraw* I2; *GrzegRóżn* Ev; Ná śmierć łwoię pámiętaymy/ Świātu temu nie vfaymy/ bo nie málz w nim nic pewnego/ omylić iście káždego. *ArtKanc* S16v; Tu káždy rozłądzic może, że tá *methodus*, iest do náuczenia łie czego pewného łpraw dośkonálza. *SarnStat* 661.

»pewny(-e) ((na)pewniejszy(-e)) znak, znamię« = *certum argumentum* *Modrz* [szyk 79:34] (93:20): Gdy gawroni pozdrie z páltwy lataią, znamię ielt pewne iż rychło zima przełtanie. *FalZioł* IV 1a; A włzakółz rumianość liczą po poczęciu: ielt znamię napewnieyłze poczęcia łyna *FalZioł* V 15, V 6, 13, 13v, 31v, 32v, 41, 66v; *GlabGad* B7v, D2v, D3v, D7, E4, E6v, N8v; *MiechGlab* *5v; *ZapWar* 1537 nr 2562; *KłosAlg* A4v; *LudWieś* B; *SeklWyzn* e2; *RejJóz* I8v [2 r.], N8v, O6v; *MurzHist* H3; *KromRozm* III C3; *LibMal* 1554/187; *LubPs* bb4v [2 r.]; Vćiekąnie/ iálnie dowiedźione/ pewny znak ielt winnołci *GroicPorz* hh4, y2, hh2, hh3 [2 r.], hh3v, hh4 [2 r.] (11); *UstPraw* Iv; *GrzegRóżn* Lv; *Mqcz* 112b; *OrzQuin* T3v; *LeovPrzep* b2v; *RejAp* 57v, 107; *RejPos* 18, 32 [2 r.], 153, 192v, 222 (11); *BiałKat* 256, 376; *KuczbKat* 205, 255, 410 [2 r.]; To napewnieyłzy ná nędzę znak bywa/ Kto czego załrzy pewnie łam nie miewa. *RejZwierc* 224, 250v, 255; *WujJud* 131v, 136; *RejPosWstaw* [143²]v; *CzechRozm* 9v, 103v, 131v [2 r.], 132v, 193, 239v [2 r.], 262; *KarnNap* A3; *ModrzBaz* 21; *SkarJedn* 21, 31, 46; *CzechEp* 83, 327, 351, 360 [2 r.]; *CzechEpPORz* *4v; W piątey częłci wyliczą pewne znáki/ po ktorych włafny Antychryft/ poznány być może. *NiemObr* 151, 153 žp; *KochPhaen* 10; *ReszPrz* 14 [2 r.], 28, 54 [3 r.]; *BielSjem* 37; *LatHar* 288; *WujNT* 575 [2 r.], 676, 820, 825; *WysKaz* 11; *SarnStat* 1164; *WitosłLut* A6v; *PowodPr* 59; *RybWit* B3v.

Szeregi: »pewny a dostateczny« (2): Naprzod/ áby żaden w Kátowłkie ręce ná mękę niebył zdány/ áż by były pewne á dołtáteczne przeciw niemu znáki złoczyńłtwa/ á dowody nieiákie. *GroicPorz* hh2, hh3.

»pewny a gruntowny« (1): Ale y łkąd inąd łatwie poznać niedośkonálołci práwá wálzego/ á zwłafczá rownáiąc ie z inych žiem/ y národow práwem/ ktore ma pewne á gruntowne początki/ łrżodki/ y końce *GórnRozm* E2.

»pewny i jasny« (1): Nám pewneyłłych y yálnyeyłłych znákw práwego kołcyoła Kryłtułowego potrzebá *KromRozm* III C3.

»mocny a pewny« (1): gdyż on dołyc długo vpomina káždego/ [...] opowiedáiąc tho/ iż ich podpierał mocnemi á pewnemi znáki Bołłtwa łwego *RejPos* 335v.

»nabliższy a pewny« (1): (*marg*) Znáki cudzołołtwa. (-) Nabliżłłzy á pewny/ kiedy kogo s cudzą żoną ná iednym łożu żáltaną. *GroicPorz* hh4.

»pewny, (a, i) nieomyłny« (6): Są nam też [*Księgi Pisma Św.*] pewnym á nieomyłnym práwłđłem/ pokázuiąc nam roznicę miedzy złym y dobrym *BibRadz* *3v; *LeovPrzep* b2v; *RejPos* 222; *ReszPrz* 14, 54 [2 r.].

»pewny a nieprzekonany« (1): To co łie iálnie pokaże y potwirdzi łie dowody pewnemi á nieprzekonánemi *RejPosWstaw* [21³]v.

»pewny a niewątpliwy« (1): Abowiem/ gdy by wtorey propoficyey/ ábo położenia/ fłowem Bożym y pewnymi á niewątpliwymi známiony [...] dowiodł y obronił. A ktoby te^{mv} mógł co ná odpor mowić *CzechEp* 327.

α. *O tekstach: zawierający prawdę, zgodny z prawdą* (279) : *MiechGlab* 41; *GliczKsiąż* Pv; tyć piłmá fámy to ípráwuia iż my ieltechmy rozni od pogánów/ gdyż takie święte náuki mamy ktore fą pewne/ y ná włzem nieomylną prawdą Bożą podpárte *BibRadz* *3v; *OrzRozm* A; ále Márynus co tho piłał z oycowłkiey pámięci pewnieyfzy ielt. *BielKron* 251, 5v, 467v; Quosdam fama prodidit in ipsis funeribus revixisse, Yelt pewna sławá o niektórych ze przy pogrzebiech zaś ożyli. *Mącz* 92d, 418b; *LeovPrzep* a4v; *RejAp* 13v, 91, 116v, 148, 189v, 196; *GórnDworz* L6; *RejPos* 65, 164, 192v, 222v, 255v (10); *BiałKat* 71; Ale czo tobie do Papieżá/ do Arrianá/ do Sábelliufzá/ álbo do iákich nowych wykrętáčow fłow Páńfkich/ gdy ty małz pewne kroyniki ftárego y nowego zakonu *RejZwierc* 196, 42 [2 r.], 174, 174v; Coⁿfefsionište tak Piłmo wedle fwey głowy chcą wykłádác/ ftáre [á] pewne wykłády Kościoła Powłzechnego odrzuciłwzy. *WujJud* 33v marg, 82v; Okázanie tego iż iuż Mefyálz przyšzedł. A to pewnymi niektórymi wywody. *CzechRozm* **3v, 26v, 121, 164v [3 r.], 202v, 208v, 209; *SkarJedn* 46; *Oczko* 29v; *SkarŻyw* [407]; *StryjKron* 115, 265 marg; *CzechEp* 108, 176; *BielSjem* 30; *ArtKanc* A5; *LatHar* 7, 261; Lecz iefli takim domyłom [...] mieyfce damy: tedyć nie będzie żadnego mieyfca w piłmie ś. tak pewnego/ o którymbyłmy wątpić nie musieli. *WujNT* 555, 7; *SarnStat* 1159; *PowodPr* 56, 74; *SkarKaz* 243a; *CzahTr* A3; *SkarKazSej* 700b.

N sg f w funkcji orzecznika (1): [święci męczennicy] Do te^{go} co im Chryftus po śmierci obiecował y czego niewidzieli/ ochotniej fłzi przez takie męki y śmierci/ niżli gdy łakomy ná złoto pátrzy, pewnieyfza to v nich byłá co im káznodzieie Chryftufowi wierzyć kazáli/ niżli nam to co w ręku trzymamy. *SkarŻyw* A3v.

W połączeniach szeregowych (7): *KromRozm II* t4; tołmy lie iuż przypláwili do brzegu y do portu/ kthory zowá Boniportus/ to ielt do náuki święt]ey/ pewney/ powłzebytniey/ bełpieczney/ y niezliczonemi piłmámi potwirdzoney *SarnUzn* H6v; *RejPos* 322; Iż nád fłowo Boże/ niemálfz nie zacnieyfzego/ powážnieyfzego/ czyłtfzego/ gruntownieyfzego y pewnieyfzego. *CzechEp* 111, 7, 252 [2 r.].

W porównaniach (3):

~ *Jako comparandum* (1): Coż máia chrześciánie ku dułznemu zbáwieniu potrzebnieyfzego/ nád ono wyznánie wiáry chrześcijáńłkiey [...] po włzytkim świećie [...] przyjęte/ y ftátecnie trzymáne/ iáko pewne háłto włzego chrześcijáńłkiego woýłká *ReszPrz* 74.

Jako tertium comparationis (2): Twoię Pánie Boże moy włzechmocność fławię/ y fłowo twoie czczę/ dowodow żadnych ná oko y zmyłly niechcę. Pewnieyfze mi twoie fłowo niżli moje oko *SkarKaz* 160a, 160a marg. ~

W charakterystycznych połączeniach: pewne(-y, -a) artykuły, dekret, dołożenie, dorachowanie, ewangelija, głos, hasło, historyja (8), *istota, kroniki, księgi, mowa, nauka* (6), *pokazanie, poselstwo* (6), *powieść* (5), *przykład* (4), *racyja, sąd, sentencyja sława* (2), *słowo(-a) (boże, boskie)* (16), *wykłád* (3), *wywod* (9), *zeznanie*.

Fraza: »(nie masz *a.* nie miałoby być) nic pewniejszego« [*w tym: nad co (3), jako co (1)*] (4): Nic pewniejszego iako łowa Pańskie. *RejPos* 270v *marg*; A nád Mśzałby we wśzytkim papieństwie nie miało być nic pewniejszego *CzechEp* 276, 111, 205.

Wyrażenia: »pewny ((na)pewniejszy) dowod« = *evidens ratio a. argumentum* *Mącz* [szyk 19:2] (21): *GlabGad* L4v; *SeklWyzn* g4; A to mamy pewny dowot łpyłma o nałzim wzwartwywłtaniu [!] ze mułym wśizłczy łtanąc przed maiełtatem Bożym *SeklKat* R2; *KrowObr* 16v; *OrzRozm* B2v; *Mącz* 231d, 494c, d; *RejPosWiecz*² 92; *WujJud* 36; *WujJudConf* 9v; *BudNT kt, przedm* d2; A ktorełz ty małz v fiebie/ rzeczy tey/ pewne dowody/ ktorymibyś to pokázác mogł/ iż iuż Mefyalfz przyłzedł? *CzechRozm* 164v; ná tom łiedmiołetną pracą podiał/ ábych Litewłką y Rułką/ tákże Polłką Hifłtoriá nie z domniemánia/ ále z pewnych dowodow ná łwiát pokazał. *StryjKron* 275, *kt*, 16, 41, 385, 400; *WujNT* 3.

»nic, co pewnego (pewniejszego)« = *nihil cer tum (certius)* *HistAl*, *Mącz*; *aliquid certius* *PolAnt*, *Modrz*; *certum quiquam* *Modrz*; *quid certum* *Vulg* (39:17): *OpecŻyw* [34]v; *ForCnR* A4; *LibLeg* 11/73, 151v; *ConPiotr* 31v; *HistAl* I7; *KromRozm I* K2v, K3; *KromRozm III* B8; *OrzList* h3v [2 r.]; A niemálz nic o tym pewnego iełłize thę pieśń vczynił łam Aláf/ ábo iá od Dawidá miał. *BibRadz* I 303c *marg*; łektá Pyrrhonicorum. Qui alio nomine Sceptici dicuntur, Wątpiácy którzi łą tego mniemánia że nie może nic być pewnego od ludźi náleżiono *Mącz* 334b, 50a, 267b, 360c; *RejAp* 11 *marg*, Ee2v; *RejPos* 148, 317v [2 r.]; *GrzegŚm* 13; Ná łentencyey tedy iednego Doktorá nie zaráz przełtáwác możemy/ iełłi łkád inąd co o tym pewniejszego mamy *WujJud* 37v, 41; *BudBib* I 311d *marg*; *BudNT Act* 23/20; *CzechRozm* 5, 18v, 121, 159v; *ModrzBaz* 1 [3 r.]; *KochPs* 108; *CzechEp* 252 [2 r.], 405; Potrzebá pilno temu łię dowodowi przypátrzyć/ y mali w łobie co pewnego rozłędzić. *NiemObr* 52, 76, 94, 97, 122, 173, 179; *ArtKanc* S16v; *ActReg* 48, 61, 116; *LatHar* 10; iż haeretycy dźiśiełzy [...] ták łą miedzy łobá roźni y niezgodni/ że práwie nic pewnego z ich przekłádow mieć nie możemy. *WujNT przedm* 10, *Act* 25/26; *SkarKazSej* 670a. *Cf Fraza*.

»pismo pewne ((najpewniejsze)« [szyk 12:10] (22): Bowiem iedno dwie drodze wśzędzy wśpominano/ We wśzytkich pewnych piłmiech/ co ie ná łwiát dano. *RejWiz* 164, 121v; Otoż tu małz iuż to pewne piłmo zołtháwione od Ianá łwiętego thych dziwnych á zákrytych táiemnic Páńłkich *RejAp* 2v, 123v [2 r.], 194v *marg*, Cc4v, Eev; *RejPos* 64v, 232v, 240, 285v, [292]v (9); *RejZwierc* 11v, 42 *marg*, 264v; *WujJudConf* 10; Co łie tknie Ponurzenia/ tedyciem iuż o tym pewne niektore piłmá okazał *CzechRozm* 268.

»rzecz pewna« = *ratum* *Modrz* [szyk 5:2] (7): *KromRozm III* C; *Mącz* 306b; *RejAp* 190; *ModrzBaz* 98v; Baczyć tedy możemy/ iż nic pewnego Papieźnicy z łtrony tradyciy Apołtolłkich nie máia/ lepiej tedy/ y belpieźniey trzymáć łię rzeczy pewney/ to iełł piłmá łwiętego *NiemObr* 76; *ZawJeft* 12; *KlonWor* **5v.

»pewna sprawa [= wiadomość]« = *plena fides* *JanStat* (9): *LibLeg* 11/136; *RejWiz* 121; *BibRadz* *5; *RejPos* 301v; ktore karánie [złodziei szubienicą] iż Fryderyk trzeći Rzymłki Cefarz naprzod wymyłłł/ pewną łpráwę mamy [*quam poenam a Friderico tertio ... primum excogitatam accepimus*] *ModrzBaz* 78; *StryjKron* 622; *KochSob* 66; *SarnStat* 1126; *CzahTr* B4v.

» pewne świadectwo« [szyk 29:9] (38): *GlabGad* Mv; *KromRozm III* B8v; A iefliby iego [zbiega] pan s pewnym świadectwem za nim przyźedł/ tedy mu ma być wydań *UstPraw* F4; *BielKron* 348v; *RejAp* 176v; *Górndworz* D6, D7v, Cc5; *RejPos* 120v, 121, 156v, 251, 275, 332, [344]; Świadectwá pewne około łákrámentu ábo fwiátości ciáła páńá kryftulowego. *RejPosWiecz*² 95v marg; *HistLan* A2v; *WujJud* 35; *WujJudConf* 31v; *HistHel* D2; Zydowinowie włytek Nowy tełtáment odrzuciá. ia iedno podrzuty, y to tylko one o ktorých pewne świadectwá v Hiftorykow álbo Theologow mamy. *BudNT przedm* a5v; *CzechRozm* A2, 214, 233; *SkarŻyw* 320; *CzechEp* 6, 156; *NiemObr* 53, 54, 73; *ReszPrz* 52; *WerGość* 224; *ArtKanc* N15; *LatHar* 285, 648; *WujNT* Xxxxx4v; *SarnStat* 772, 950.

» pewna (pewniejsza) wiadomość, nowina, wieść« = *rectum verbum* *PolAnt*; *constans rumor* *Mącz*; *fides certa* *Modrz* [szyk 25:2] (14:9:4): *RejRozpr* F4; *RejKup* e6v; *RejWiz* 159v; Gdyż połowie do ludu náłzego połłáni/ dáli nam pewną wiadomość o wálzey zacności y łławie *BibRadz* 1.*Mach* 14/21, *Dent* 13/14; Gdy thy powieści po woýłce chodzą/ wieść przyźlá pewna/ że iuz część woýłká Cefárzá Tureckiego Draw rzekę przebylá *BielKron* 306v; *Mącz* 360b [2 r.]; *RejPos* 34v, 37, 111v, 120v, 174v, 275v, 288v; *RejZwierc* 29v; *HistHel* B4v; *ModrzBaz* 117v, 131v; *SkarŻyw* 396, 559; Nowinę tę wiedzcie pewną Pan zmartwychwłtał mocą włáfną. *MWilKHist* Dv; *ReszHoz* 119, 139; *ActReg* 68; *SarnStat* 606; iáko nie ma być wielkie łzczęście tych ktorzy o Pánu Bogu ták wiele wiedzą/ nie po rozumie który fię omylić może domysłaná/ ále pewną y z niebá obełłaná y ziąwioną wiadomością? *SkarKaz* 274b.

Szeregi: »pewny i (a) dowodny« [szyk 1:1] (2): Macieią Striykowskiego Ofołteuiciuífá Kronika Polska/ Ruska/ Kijowska/ Moskiewska/ etc. y pewne a dowodne wywody włyfłtkich Narodow Sławieniłkich/ z wielką pilnością y pracowitą trudnością zebrane. *StryjKron* 86; *LatHar* 10.

»pewny, (i) gruntowny« [szyk 4:2] (6): *KrowObr* 16v; *RejPos* 148; *WujJudConf* 104; A ku pewnieyłzemu/ y gruntownieyłzemu dowodowi tych łłow Długółzowych y Cromerowych pokaże to Liuij et Flori de geftis Romano rum tełtimonio *StryjKron* 41; z ktorýchby [przykładów] fię náłzá *conclufio* [...] pewna y gruntowna pokazałá: iż Papież iefł Antychriftem. *CzechEp* 385, 134. [Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.]

»pewny a ist(otn)y« [szyk 1:1] (2): wiedz/ iż przydziełz ná ty fwięte á nieomyłne obietnice iego/ ktore on tu fwiętym á wiernym łwoim iłthotnemi á pewnemi łłowy [...] obiecać raczył. *RejPos* 277v, 119. [Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.]

»pewny i (a, ani) jasny« (6): Sámo w łobyte [słowo boże] ták pewne á yáłne/ iż nie pewneyłłego áni yáłneyłłego nyemáłz. *KromRozm III* B8, B8, C; Coż gdyby fię o ktorey rzeczy łpor słtał iáki/ izalibychmy fię do náłtárlzych Kościołow odzywać niemieli/ [...] y z nich o oney rzeczy o ktorey wąpiemy wzięć co pewnego y iáłnego iefł? *WujJud* 41; *LatHar* 285.

»pewny i (a, ani) mocny« = *certus et stabilis* *HistAl* [szyk 2:1] (3): *HistAl* I7; *GrzegRóżn* Fv; Ták iáko nam tego y on wierny Kánclerz iego Ian fwięthy pewnemi á mocnemi łłowy potwirdził *RejPos* 157.

»pewny a nieodmienny« (1): gdyż wierny á miłostíw ociec/ ząwždy co nazacnieyłze rzeczy oddawa á odkázuie dzyatkom łwoim/ iłzcząc nas łwemi pewnemi á nieodmiennemi á Boskiemi łłowy *RejPos* 87v.

»pewny a nieomylny« (4): Słuchayże iáko nam tu ten Apoštoł ísci to pińanie swoie iż ieńt pewne á nieomylné. Bo y podpísał imię włańne swoie/ y nápiśał mieysce íkąd datá pińmá tego *RejAp* 10v; *RejPos* 277, 302v; *WujJud* 36. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.*]

»i pewny i niepewny« (1): [*bogini*] Vacuna nići przędła baykámi fię báwiąc, Dziwne rzeczy, y pewne y niepewne práwiąc. *KlonWor* **5v.

»pewny a niezbyty« (1): A więc to nieprzekłéta pychá wálzá [*konfesjonistów*]/ że wy według swoiey dumy/ bez pewnego á niezbytego wywodu/ świętych Oycow Pińmá chcecie popráwować? *WujJud* 36.

»pewny, (a, ani) prawdziwy (a. prawy)« [*szyk 3:2*] (5): *KromRozm I* K2v; Kędyż tego wykładu pińmá práwego á pewnego ílukać mamy? *KromRozm II* q4, r4v; *RejAp* Cc4v; Pewné/ prawdziwé rzeczy/ odemnie widziáńé Przynofzę. *ZawJeft* 12. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*]

»pewny a wszelkiej wiary godny« (1): Pewná ieńt powieść a wśelkiéi wiary godná/ że Chriřtus Iefus przyřzedł na świat/ aby grzészńé zbawił *MurzHist* F2v.

Iron. (1):

Szereg: »pewny i porządný« (1): Byłocby iefzczé tákich y owákich wiele rzeczy ktore X.K. pińze/ ále iż ták pewne y porządne iáko y ty tedy ie opuřzczám *CzechEp* 169.

W przen (1) : Abowiem zaprawdę pińmo á Xięgi fą pewną rozmaitych rzeczy pamięciá/ y wřzyřtkich wiadomych rzeczy póřpolitá ápteká *KwiatKsiąř* Hv.

αα. *O tekście biblijnym: kanoniczny* (7) : CZwarte Kxięgi Ezdrářfowe/ [...] iż áni w Zydowřkich Bibliách bywáią náleżione/ áni od kořciola powřřfechne⁸⁰ fą przyięte zá pewne/ przedfięmy ie tu niechćieli opuřćić. *Leop* Nn5; Dla tego ieńt pewny Regęřtr Książ Prorockich y Apořtolřkich w Kořćiele Bożym póřtánowiąny *WujJudConf* 36v.

W przeciwstawieniach: »pewny ... niepewny, podejrzany« (2): ále iż teř do pewnořci pińmá ř. [...] y ono řłuży/ wiedzieć ktore fą księgi Nowego teřtámentu pewne/ á ktore nie pewne *BudNT przedm* d2v, *przedm* d3.

Zwrot: »mieć za pewny« (1): iż Luter [...] zgoła ten list [*řw. Jakuba*] odrzućił/ y řłomiáńym názwáł. Kalwin lepak z řwemi ma gi zá pewne pińmo y zá řłowo Boże. *WujNT* 790.

Wyrażenia: »pewne pismo« (3): Bo pewni Hiřtorikowie y Theologowie řwiadczą/ iż pewne pińmo [...] to było. Napřzod Czerzey Ewanieliřtowie/ po nich Dzieie Apořtolřkie [...] *BudNT przedm* d2v, *przedm* d3; *WujNT* 790.

»pewny zakon« (1): aby kfięgi ktore póřzły z domyřłu ludzkiego/ nie były mieřzáne miedzy ty ktore opřócz wářpienia póřzły z ducha řwiętego/ tedy ie póřpołu zebráli w ieden regęřtr ktore nazwáli Kanon: dawáiąc znać w tym przeřwisku iż cokolwiek fię w nich zamyka/ ieńt pewny zakon kthorego fię trzymáć mamy. *BibRadz I* 481.

Szereg: »pewny a gruntowný« (1): to teř wiedz czyřtelniku řem miał wolá wtem Teřtámenćie nowem pewne a gruntowne pińmo ořobno/ á podeyrzáne ořobno póřłóżyć *BudNT przedm* d3.

ββ. *O przekładach Pisma řw.* (11) : kiedy w Láćińřkich exemplarzách/ różne ieńt czyřtánie/ á wářpimy ktore ieńt pewnieyřze/ tedy fię do Graeckiego řřzodłá vćiekřzy/ obaczimy że to ieńt prawdziwřze/ ktore fię z nim zgadza. *WujNT przedm* 18, *przedm* 10 marg, 11, 15 [2 r.], 16 [2 r.], 17.

W połączeniach szeregowych (2): Alem to tylko dla tego uczynił/ ábymcí pokazał/ że Graeckie dżisieyſze Nowe Teſtámenty nie ſą tak ſzczyre źrzodła/ żeby miały być nád ſtáre Lácińſkie przekładáne: [...] ále owſzem/ że náſze Lácińſkie ſą dáleko lepfze/ y pewnieyſze/ poważnieyſze y beſpiecznieyſze/ y od przyſad wolnieyſze. *WujNT przedm* 15, *przedm* 10.

Zwrot: »za pewny mieć« (1): Dla czego też ſwięte powſzechne Koncylium Trydentſkie ten ſam text Lácińſki piſmá ſwiętego [*tj. Wulgatę*] pochwała y zá pewny mieć każe. *WujNT przedm* 9.

γγ. Oparty na niewątpliwych dowodach, sprawdzalny (10) : A przeto tą náuką żaden mądry gárdzić niemoże/ która s pewnych początkow náuki/ poſpolite mnimánie y rozſádek bierze *LeovPrzep* F2v.

Wyrażenia: »pewne doſwiadczenie« = *certa experientia JanStat* [*ſzyk* 3:2] (5): To ieſzce wiedz iż acźkolwiek znamienici Koſmographi y Hiſtorici piſali aby one krayny [...] były letnie á ku mieſzkaniu barzo powolne y żyzne/ to ieſt rzecz zmyſlona á nie prawdziwa [...]. Bo więcei ſie godzi wierzyć náſzemu doſwiatceniui pewnemu, niźli cudzim dowodom płonny *MiechGlab* 62; *RejPos* 221v; Pierwſzego cźáłu v Grekow y Lácińnikow wiele było tych/ ktorzy piſali ſpráwy rycyſkie potomkom ſwoim potym będącym z doſwiadczenia pewnego *BielSpr* 28; *SarnStat* 901, 904.

»pewny dowód« [*ſzyk* 1:1] (2): *Mącz* 211c *cf* »pewny a oczywiſty«; *OrzQuin* Q2 *cf* »pewny a doſkonały«.

Szeregi: »pewny a doſkonały« (1): by Geometrowie/ których dowody pewné á doſkónálé ſą/ chcieli Kſięſtwo z Króleſtwem miárą ſwoią pomierzyć/ nie naydą inák tego/ iedno że [...] *OrzQuin* Q2.

»pewny, nieomyſlny« (1): Tego wſzytkiego óni mądrzy ludzie przez Geometr(yj)ę dochodzili/ nád którą niemálz pewnieyſz(y)é/ nieomyſlnieyſz(y)é Náuki. *GrzepGeom* B2.

»pewny a niepochybny« (1): iż Spráwá káżdą która iedno ná pewnych á niepochybnych przyczynách/ vgruntowaná/ áiſbo théż iednoſtáyną Experiencyą ieſt doſwiadczone/ może ſye thák ná Piſmie podać/ iż [...] *Strum* A2.

»pewny a oczywiſty« (1): Mathesis et Mathema, Nauká pewne á maſem oczywiſte dowody álbo okazánie máyáca/ yáko yeſt Geometria, Arithmetica, Muſica, Aſtronomia *Mącz* 211c.

β. O ludziach: któremu można wierzyć; locuples *Mącz*, *Cn*; *fidelis* *PolAnt* (45) : Autores certissimos laudare possum Mogę pewne ſkładácze ná to przywieſć álbo niemi dowieſć/ á rzecz ſwą potwirdzić. *Mącz* 186b, 37c, 50a; thedyć iuż rozumieć możelz iżci tu pewnego powiedáczá dawa/ á iuż możelz rozumieć iż nie ná báłniach ſiedziſz. *RejAp* 140v, 176v, 190 [4 r.]; ſpytano pirwſzego/ iákąby tego wiadomoſć miał/ ſwiádek powiedział/ że o tym ſłyſzał z vſt pewnej oſoby. *GórnDworz* R3v; *RejPos* 133; *HistLan* ktv, F5; *BudBib* 1.*Mach* 14/41; *BudNT przedm* d2v; *PaprpPan* Q3v; *SkarŻyw* 97; O czym ſię iuż wyſzſzey z dowodu pewnych Hiſtorikow powiedziało *StryjKron* 245; *SkarKaz* 488a.

pewny w czym (3): *RejAp* 25; Y któż zwátpi w takim Pánie/ który ſławny á pewny ieſt w obietnicy ſwoiey? iáko Pfálm mowi: (Wierny Pan Bog w ſłowách ſwoich [...]) *SkarKazSej* 663b. *Cf* »pewny w ſłowie«.

W charakterystycznych połączeniach: *pewny(-a, -i) człowiek (ludzie)* (3), *doktor, historyk* (2), *osoba, powiedacz* (4), *prorok, składacz, teolog*.

Wyrażenia: »pewny w ſłowie« = *słowny, dotrzymujący słowa*: [*król Kazimierz*] Był [...] trzeźwi/ nie pyſzny/ [...] pewny w ſłowie *BielKron* 397v.

»pewny ((na)pewniejszy), pewnej wiary świadek« [szyk 9:3] (11:1): Locuples testis, Pewney wiary fwiadek. *Mącz* 196c; *RejAp* 8; *Górndworz* R3v; *RejPos* 120v; *CzechRozm* 137; *SkarŻyw* 389; *StryjKron* 86; Których [bluźnierstw] iż Bog łam [...] napewnieyfzym iest świadkiem: [...] tedy rzecz tę [...] iemu śmieie oddawamy *CzechEp* 55; *NiemObr* 73; *JanNkar* H4 [2 r.]; Pewnieyfzy to świadek co widział: niżli ten co fłyfzał. *SkarKaz* 488a.

Szereg: »pewny i (a) prawdziwy« (3): *RejPos* 120v; *CzechRozm* 137v; Y powiadał taką historyą/ którą w Cyprze od pewnego y prawdziwego człowieka fłyfzał *SkarŻyw* 97.

Iron. (1): Mfza wáfzã [...] Synã Bożego zupełnego zbãwicielã niŝtzy á was kãplany z wáfzã offiãrã dofkonãłŝe y pewnieyfze być okãzuie. *KrowObr* 189v.

W przen (5) : Bo iuż tobie pewnieyfzy Prãktikarz być nie może/ iãko Pan twoy/ kthoryć tho iŝtotnie opowiedział/ iż cie nigdy pomŝtã nie minie *RejPos* 244, 321v; Azãłz nie małz o tym iż tho iest prawdã pewnego ŝpiegã Noego onego *RejZwierc* 263; ktory [*Duch Św.*] iest rzeczy niebieŝkich duchownych napewnieyfzym wykłãdãczem. *CzechRozm* 123v; *SkarKaz* 275a.

Przen (3) : Bo ŝercze pewny prorok a nigdy nie myli *RejJóz* M7; Naypewnieyfzy prãktikarz ŝumnienie. *RejPos* 244 marg, 244.

c. *Ktõrego można się łatwo domyŝlić, który na pewno bẽdzie; praesentaneus, praesentissimus* *Mącz*, *Cn*; *fixus Vulg; necessarius* *Mącz* (337) : *OpecŻyw* 3v; Tedy taka vrina pewne zapalenie wãtroby: znamionuie. *FalZioł* V 5v; *MiechGlab* 71; *BierRozm* 10; *RejRozpr* B, Cv, C3v; *MurzHist* H3; *KromRozm III* B3, D6; *Diar* 72; *DiarDop* 109; Namowã ku ŝtrapionej duŝy/ áby ŝie wiãrã podpierãłã/ o pewnym rãtunku pãñłkim. *LubPs* aa2 marg, G2v, N2, R2 marg, cc6, gg2yv; *GroicPorzRej* C4; Bo gdy Krowã Swiniã wełz albo Ciemierzycę/ Bẽdzye ieŝć/ iŝcie z niey małz pewnã nieboŝczycę. *RejWiz* 61v; A tu iuż możelz wierzyć/ że tam pewny ogieñ/ Kiedy oczymã widzilz zãpalony płomieñ. *RejWiz* 151v, 45, 65v, 78, 121v marg, 137 (11); *Leop Prov* 20/25; *LeszczRzecz* A3v; Was by y mnie kłopoty pewne nie minęły. *RejZwierc* 36v, 36, 124; *OrzRozm* Bv, C2v; Michał Glinłki vpominał Moŝkwę by ŝie potykãłã s krolem/ obiecuiãc im pewne wygrãnie bitwy/ ieŝli go bẽdã poŝluŝni. *BielKron* 406, 3, 237v, 413v; *GrzegRõzn* G4v, K3; *KochSat* A4v; Ut ventos praemonstrat saepe in flatum mare, Gdy ŝie morze nãdima znãmionuye pewne wiãtry. *Mącz* 231d, 172a, 431a [2 r.], 507a; Ze wŝãd wołãiã nã nas Prorocy/ do POLłki od Bogã poŝłani/ opowiadãiã nam vpadek pewny *OrzQuin* Y4v, B4v, C4v, D, G2, M4v (10); *Prot* Bv, B4v; *SienLek* 131; s ktõrego thãk trãfnego ŝpiknienia Plãnetõw/ okrom wãtpienia/ okãzuie ŝye przyŝć nã ŝwiãt iãkaŝ pewna á wielka nẽdżã. *LeovPrzep* Av; *RejAp* 96v, 98, 155v, 157, 158 (8); Nãłzã Intratã prãwi/ naipewnieyfa iesth/ ze człã bram Florenckich *Górndworz* P3v, Ff6; iż iuż beŝpiecznieyŝã wiãrę w ŝobie vtwardzić możelz/ o pewnym z martwych wltãniu tego ŝwego mizernego ciãłã *RejPos* 113v, 87v marg, 131v [2 r.], [136]v, 167, 181v (26); *BiałKat* 378v [2 r.]; *GrzegŚm* A2, 4, 10, 28, 45, 59 [3 r.]; *HistLan* C, C3v; Iuż drzwi kãżdemu kthory przydzie s proñnã dloniã zãwãrte bẽdã/ iuż pewne poczekay do iutrã. *RejZwierc* 55, 37 [5 r.], 43, 55, 59v [2 r.], 64 (37); *BielSpr* 15v; *WujJud* a6, 17v, 19, 89v; *WujJudConf* 81v, 166v; *MycPrz I* B3v, Cv; *Strum* O2; *CzechRozm* 25, 215; *PaprPan* H2, 12; *KarnNap* C4v; *ModrzBaz* 113; *SkarJedn* 288; *KochOdpr* C4v; *Oczko* 28v; Tãm dżiatek mnoŝtwo podporã ŝtãroŝci/ Y pewny dżiedzic piẽnnych oŝiãdłõci. *KochPs* 35, 38, 52; *SkarŻyw* 4, 26, 243, [407], 460, 490; *StryjKron* 427; Poŝel prẽdki z nowinã do ciebie

przybieżał/ Pewny nieprzyjacielski lud opowiadając *KochJez* Bv, Bv; *NiemObr* 81, 162; *KochFr* 15, 77; *KochPhaen* 16; *PudlFr* 61; *ArtKanc* E7v, H15v, K7; *KochWr* 24, 25; *PaprUp* G2v; *ZawJeft* 30; *ActReg* 15; *GostGosp* 24, 100; *GrabowSet* C3v [2 r.], Y2; *OrzJan* 43, 47, 58; *LatHar* 40, 116, 184, 262, 326 (12); *WujNT przedm* 13, *Luc* 11 arg, s. 349, 505, 2.*Thess* 1/5 (11); *SarnStat* 427; *PowodPr* 46, 71, 80; *SkarKaz* 1a, 83a, 121b, 208b *marg*, Oooob; *VotSzl* C2, C3; *CzahTr* Ev; *GostCast* 39, 66 [2 r.]; *SkarKazSej* 669a, 686a, 688a, 703b; Iuż tám rad Sternik w zátwożoney wodźie Pewney pogodzie. *KlonFlis* B3, D3v; *KlonWor* 12, 46, 54.

pewny ku czemu (1): Nihil copulatus quam morum similitudo bonorum, Nic ku potwarzeniu nayspewniejszyego yáko zgodá á yedność dobrych obyczáyów [*ij. ludzie dobrych obyczajów na pewno staną się przedmiotem potwarzy*]. *Mącz* 64d.

W połączeniu szeregowym (1): Vważyłz to łobie/ áczbys łie mógł do czáfu kęs náciełzyć/ ielłizby to tobie zárownáło zá ty dáry/ [...] ktore łá wieczne/ pewne/ á nigdy nie odmienne. *RejPos* [136]v.

W przeciwstawieniach: »pewny ... niepewny (3), omylny« (4): *BielKron* 311; Obáč iz póciechę vkázuie tu Páweł pewną: A Antykryłt omylną *GrzegŚm* 10; *RejZwierc* 245v; źlebył czynił/ kiedybył was od pewného pokoju/ do niepewného zwycięztwa odwodzić miał *OrzJan* 15.

W porównaniach (2):

~ *Jako comparandum* (1): Lecz vczynki dobre záwłze mułz z wiáry/ iáko pewny owoc/ wyráftáć. *WujJudConf* 110.

Jako tertium comparationis (1): Abyś czuł o potrzebie/ y o pewney wojnie/ Ták pewnej/ iáko mię tu dziś przed łobą widziłz. *KochOdpr* C4v. ~

W charakterystycznych połączeniach: pewne(-a, -y, -i) bezpieczeństwo (bezpieczność) (4), bieda, bitwa, błogosławieństwo (3), burda (2), dań, dary, dostąpienie krolestwa niebieskiego, dylacja, dziedzictwo, ekspektatywa, gniew, hańba, hołd, intrata, kłopot (4), korzyść, krolestwo, łaska (2), małżeństwo, męki, miłosierdzie (3), miłość, nędza (2), niebezpieczeństwo (niebezpieczność) (3), nieboszczyca, niecnota, niemoc, niepokój, nieprzyjacielski lud, obiad, obrona (4), odpuszczenie grzechów (4), ofiara, ogień, okazanie sądu bożego, omowność, opatrzenie, opatrność, opieka, osiedzenie, owoc (2), pan, pedogra, pielgrzymstwo, pieniądze, pienie, plagi (2), płaca, pociecha (6), pocziwość, poczęcie, pokój (2), pomoc (4), pomsta (13), potępienie (3), powołanie (7), pożytek, premijum, przeglądanie, przygoda (3), przyjaźń, przymowka, przyście Mesyjasza, radość (2), ratun(e)k (3), rewidowanie, rozgrzeszenie (3), rozkosz, roztyrk, sąd niewiernych, skaranie, skutek (2), sława, sroga liczba, strata, szkoda, świętobliwość, Tatarowie, towarzystwo, trwoga, uciski, upad(ek) (20), upominanie, utrata (2), wdzięczność u ludzi, wesele, wezwanie (5), wiatr(y) (2), wiktoryja, wojna, wybranie (5), wygranie bitwy, wysłuchanie, wysługa (2), wzgarda, zapalenie wątroby, zapłata (grzechu) (7), zatracenie, zbawienie (8), zdrowie, zginienie (6), zguba (2), (ciał) zmartwychwstanie (8), zruszenie, zwycięstwo (8), zysk, żwierzyna.

Frazy: »(nie ma a. nie jest) nic pewniejszego [nad co]; nie mieć nic pewniejszego [nad co, jedno co]« (5;2): *Mącz* 64d; Iż nie mamy nic pewniejszyego we włzythkich łprawach fwoich/ iedno śmierć. *RejPos* 190v, 342; *ZapKościer* 1583/54; Bo nád to nie pewniejszyego/ że Smierć potka z nas káždego *ArtKanc* SI8, SI0v; *KołakCath* C.

»rzecz pewna była« (1): Bo to tak rzecz pewna była/ iakoby fie też iuż iftotnie wypełniła. *BibRadz* I 353v.

»to pewna« = *tak będzie, tak ma być* (1): Iuż tho pewna com rzekł [*fixum est, quod locutus sum*]: Thy z Sybą dzielcie z łobą imienie. *Leop* 2.Reg 19/29.

Zwrot: »na pewną, na pewne kazać« = *mieć pewność, ufać* (4:2): *BielKron* 245, 311; *MycPrz* I C; Y kiedy obaczył że łznurek [...] zākrywa Rézę/ o tym wiédz/ że iuż pewna wagá/ iuż możelz sniá ná pewné kázác *Strum* C; Ná moię śmierć iuż/ iako ná pewną/ kazáli. *KochPs* 61; *BielSjem* 31.

Wyrażenia: »czas [= śmierć] pewny« (1): Ten nieborak z rołkołszy á dla krotochwile/ Iechał łobie pomáłu by mu čás słzedł mile. Pátrzze co mu fie sftáło w máludzkiey godzinie/ Iuż widzę iż čás pewny żadnego nie minie. *RejWiz* 126.

»istnie (a. íście) pewny (najpewniejszy)« (2): iftnie pewne znákomite łą męki twoie w piekle. *HistAl* K2; *CiekPotr* 32.

»pewny koniec« = *certus finis* *JanStat* [szyk 6:1] (7): boć wfšelka rzecz ku łwemu końcowi pewnemu cyagnye y ma fie. *GliczKsiqz* Ov; *RejAp* 87v, 160v; *ArtKanc* Kv; Iż Pan Bog świat zāwieśli ná ćieniuchney nići: Ledá kiedy fie vrwie/ niech fie ołtrzegáią/ Pewny koniec iuż światá w rychłym czásie máią. *BielRozm* 2; *SarnStat* 592; *WitosłLut* A5v.

»pewny kres (a. krys) [= śmierć]« [szyk 1:1] (2): *RejZwierc* 159; Co fie dziś národzili/ pewny fwoy kres máią *WisznTr* 9.

»nic, co pewnego« (1:1): *RejPos* 190v; A thám fie iuż czego pewnego nádziewa/ á thu do domu przyiechawłzy nie málz fie iuż czego nádziewác. *RejZwierc* 37.

»pewna śmierć« [szyk 15:8] (23): *BierEz* N3; A nis wydá dwie godzinie Pewna ciebie łmierć nieminie. *RejKup* c7v, e6v, f5v, f8v; *BielKom* C8; *RejZwierc* 33v marg; *OrzQuin* Zv; *RejPos* 223v; *GrzegŚm* 22; Iuż drab lezie ná działá á ná pewną łmierć po drábinie ná mur *RejZwierc* 65v; *SkarJedn* 394; *SkarŻyw* [407], 481, 508, 529, 542; *KochSz* Bv; *GostGosp* 4; *LatHar* 126, 639; *WujNT* Bbbbbb4v; *SkarKaz* 157b.

Szeregi: »pewny i (a) bliski« [szyk 2:2] (4): *GrzegŚm* 22; *CzechRozm* 206; Obaczył Krol blifką á pewną śmierć/ wfpomniáł w łercu P. Bogá *SkarŻyw* 508; *LatHar* 126.

»istotny a pewny« (1): Thu iuż możelz rozumieć iftotną á pewną pomłthę nád głową takowego káždego *RejPos* 333.

»łacniejszy i pewniejszy« (1): Ci fie vrzezáli dla krolełtwá niebiełkiego/ ktorzy wieczną czyłtość Bogu pošlubili/ dla łacniejszyego y pewniejszyego dołtápienia krolełtwá niebiełkiego. *WujNT* 80.

»nieodwłoczny i pewny« (1): ieśli pomrzem/ nieodwłoczna y pewna zapłátá náłzá/ niewypowiedziáne ono wefele w ręku náłznych będzie. *SkarŻyw* 461.

»pewny a nieomyłny« (3): on fie opowiada być pomłćicielem niewinnego/ [...] á tobie fie opowiada s pewną á nieomyłną pomłtą *RejZwierc* 191, 169v, 171.

»pewny a (i) prętki« [szyk 2:1] (3): *RejPos* [310]; *VotSzl* D2; Dobry zyłk pewny á prętki choć równy *KlonFlis* E2v.

»pewny a rychły« (2): abowiem tho náłnienie łprawuie mocznie macicę ku pewnemu á richłemu poczęciu *FalZioł* V 86v; *BielKron* 109; *RejZwierc* 127v.

Wyrażenie przyimkowe: »na pewne« (1): Ták iáko fię ią [*wiarą*] zálecił Noe/ o potopie ktorego nie widział do rzeczy niepodobnych przytáiąc/ y iáko ná pewne korab on fto y dwádźiesięć lat buduiąc. *SkarKaz* 160a.

W przen (19) : A będzieli miał panięta [*ten, co „ciągnął kota”*] To ifczie pewne koczięta *RejRozm* 404; *MurzHist* N3v; *LubPs* aa4; Acz więc będye pewny defzcz/ ále z oczu komu *RejWiz* 122, 101v; *RejFig* Bb7; Y nie baczyłz pożytek/ iákić s tego roście/ Zła fławá/ á niewiárá/ á w łeb pewni goście. *RejZwierz* 123; *RejPos* 176, 244 [2 r.], 319v; A niech też łobie káždy wípomni fmiertelność fwoię/ á iż to dług ieft pewny á nieomylny/ á káždy gi s czáfem fwym pewnie zápláćić muśi. *RejZwierc* 169v; Będziefz miał fłuczeńzli kłótkę/ Szubienicę pewną ciotkę. *RejZwierc* 237v, 134, 171, 232v, 242v; gdyż to ieft pewny połow dyabelfki/ do opilftwá káżdego człowieká naprzod przywodzić *WerGość* 228; *KlonWor* *v.

d. *Rzeczywiście posiadany, należący się* (18) : *LibLeg* 11/42; *RejPos* 252; Com iá w tey rzeczy zbiegał zá ty dwie niedzieli. Tym tám iego dłużnikom ceduły oddáiąc/ Y pewney fie zapláty im vpomináiąc. *HistLan* C; Kto ma láfy [...]/ pewnieyfzy fkarb zoftánie potomftwu/ niż w fkrzyni pieniądze *GostGosp* 154; *GrabPospR* M; Ktorego to fkarbu Rzeczypośp: ták záłożonego/ [...] tedyby były znáczne [...] pożytki. Naprzod ten/ żebyfmy mieli pewny záwífze depozyt od prędkiey y gwałtowney przygody/ przeciwko Koronnemu nieprzyacielowi *VotSzl* E2, C3v, D3v; A ták rádę zániechay przedfięwzięcia fwego. Dla nádzieie nie puźczáz/ iuż fzczeńciá pewnego. *PudłDydo* B4, B2.

W przeciwstawieniu: »pewny ... wątpliwy« (1): Bo lepfza pewna wolność/ niż rofkósz wątpliwa/ Tá záwżdy zemną/ á z téy częfto nic niebywa. *KochFr* 72.

Wyrażenie: »co pewnego« (2): *BierEz* H4; fpodziewałem fię czego pewnego: á tu teraz fłyfzē/ ifz moim potomkom gdy ia vmrę/ dáć ią [*tę ziemię*] chce: á iá iefzcze y potomká nie mam *SkarŻyw* 283.

a. *W funkcji rzeczownika:* »pewne« (5) : Bo kiedy małz co pewnego/ Trzymay fie mocno onego: Szalenie fie nádziewáią/ Przeto pewne opuźczáz *BierEz* H4; *GostGosp* 66.

W przeciwstawieniu: »pewne ... niepewne« (2): *BierEz* H3, H4; A pewne zá niepewne ftráćić nie bárzo to rozum ieft. *RejZwierc* 37.

e. *Co do którego nie ma wątpliwości, że to właśnie ten, to, że właśnie taki; probatus Mącz; certissimus Modrz* (51) : *BierRozm* 12; *LibLeg* 11/83v; bo znam pewnym kłamcą człowieká káżdego. *LubPs* aa2, [B2]v; *KrowObr* 24v; *RejWiz* 162, 187v, 189; TO też zá pewną rofkósz/ máią zacni łobie/ Gdy fie pan máiąc goście/ zá vcho nie fkrobie. *RejZwierz* 134v; *BibRadz* I 201b *marg*; *Mącz* 323c; Gdzye nam iuż to włyfcy Prorocy y Apoštołowie opowiedzyeli/ iż iuż s thego Páná nam národzonego mamy pewnego iednaczą/ przyczýnczę [!] á pewnego obrońcę *RejPos* 305v, 107, 198v, 240v, 327, 341v; *BiałKat* 263v; Ale to błád y pewne mátáctwo *CzechRozm* 64v, 263; *KarnNap* A3v, A4v, F3; *SkarŻyw* 598; á iam džíśia v ciebie w łóznicy Nie záłtał téy Biblijéy/ chybá vzłożony Czepiec: znác vpominek pewny cudzý żony. *PudłFr* 18; *ArtKanc* H7, N15v; tedy ie [*siano*] śiec fkoró po Swiátkách/ á będzie dobre/ y drugie dobre przed ś. Bártłomieiem będzie pewne. *GostGosp* 104; Bo kto tániey przedawa niż to ftoi/ álbo z moru álbo złóđziey pewny. *GostGosp* 146, 12, 18; ten Czech z Lechem brátem/ które nam y Czechom iuż zá napewnieyfzé przodki Kroynikarze náłzy podawáią/ ciągną zá sobą

ieſzcze nieco wątpliwości *KochCz* A4; Cnotá łámá łobie ieſt y pewną zaſługą/ Sámá łobie nadgrodá *RybGęſli* D3v; *SarnStat* 6; *GrabPospR* N4v; *PaxLiz* Dv; Kiedy iuż [*Polak*] przewie pewny goſćiniec do Rzymá: Nie záttrzyma go domá ni láto/ ni žimá. *KlonWor* 52.

W połączeniu szeregowym (1): w ktorých to łłowách [...] zámknione łą pewne á nie omyłne znáki/ pewnego y prawdziwego iſtotnego koſćioła chrzeſćijáńſkiego *ReszPrz* 14.

W porównaniach (2): ták bárzo źle czynią ci/ ktorzy błędy kácerłkie łwoie młodym dżiatkom/ iáko iad pewny dułzny/ przekłádáią. *WujJud* 199v; *SkarŻyw* 285; [*Cygani*] Wrácáią łię do tych žiem iakoby do pewnych/ Stryiow y žiemkow łtárych/ ydo łwoich krewnych. *KlonWor* 8.

Szeregi: »pewny a doſtateczny« (1): ysz czy połlanczi naſchi vkazą pewne a doſtateczne granycze žiem naſzych *LibLeg* 11/24.

»pewny a iſtotny« (1): Zátym polewa ie trzy kroć ſwiętą wodą krztową/ álbo ie trzy kroć narza/ w imię Oycá/ y Syná/ y Ducha S. A to ieſt pewny á iſtotny Krzełt. *KarnNap* C. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*]

»pewny, (a) nieomyłny« [*szyk 2:1*] (3): *RejPos* 275; Ten ieſt tedy pewnym á nieomyłnym połłáncem Bożym/ ktory [...] z koſćiołem łię zgadza *SkarJedn* 53; *ReszPrz* 27.

»ani pewny ani prawdziwy« (1): ktorego [*Jezusa Krystusa*] on łam [*Bóg Ojciec*] vłty łwoiemi obwołáć y ołwiádfzyć raczył/ iż iuż nádeń żadnego inſzego niemáłz áni pewnieyłzego áni prawdziwłzego/ iedno ten Pan á Zbáwiciel náłz. *RejPos* 188v. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*]

W przen (3) : Bo ten [*Bóg*] oblicza mego yełt pewnym zbáwieniem łam *LubPs* M; *RejZwierc* 67; A tańców álbo łkokow áza łię nietrzebá łtrzec/ ktore łą náyprawnieyłze przedawánie łiebie/ łiatki do łprołney á zákazáney nierządnoſci? *ModrzBaz* 55.

f. *Któremu towarzyszy przekonanie o prawdziwości* (96) : ale ty rzeczy ktore łą w vrinie: nieodmieniał łie/ á tak prawnieyłze łáwienie z nich mozełz miecz. *FalZioł* V 7; *RejPs* 29; Item powyada yłz v Marczina Gyerky [...] Gołzcyom [...] skalyeth albo zwaczkow 4 thályeri bill wytrzáłnal y 3 pyerłczionki. Alye załzie mvłzial powrocicz ył nan domnymanye pewne kradziezi they bilo *LibMal* 1548/142v; *KromRozm III* C; bo więc zle s połtáwy/ Dawáć pewny rozłádek/ á łzácówáć łpráwy. *RejZwierc* 67v; *GórnDworz* Hh7v; *RejPosWiecz*² 93v.

W charakterystycznych połączeniach: pewne(-y, -a) (do)mnimanie (2), poznanie, rozsádek (2), sądzenie, wyrozumienie, znajomoſć (2).

Zwroty: »dowiedzieć (a. dowiádować) ſię (a. wywiedzieć ſię) pewnej rzeczy, czego (a. nie) pewnego; pewne (pewnieyłsze) wywiedz(i)enie (a. wywiádowanie)« = *certum cognoscere Vulg; probare rem PolAnt* [*szyk zmienny*] (10:2;4): połlályłzmy Comornyka náłchego do polnyego Hethmana chczac łzye dowedyeczezi rzeczy pewney. *LibLeg* 11/135v, 10/153, 11/136, 138, 173v; *RejKup* c7v; *Leop Act* 21/34; *BibRadz 2.Mach* 1/34; Krol tę rzecz odwołczył do pewnieyłzego wywiedzenia. *BielKron* 405v, 302, 324v; *BudBib 2.Mach* 1/34; Pan Chycki też łłłtecżkiem łwym/ chciał łię w tey mierze/ czego pewnego ode mnie dowiedzieć *NiemObr* 23; *KochFr* 46; *WujNT Act* 21/34; *SarnStat* 148.

»wiedzieć co (a. nie wiedzieć nie) pewnego, pewną rzecz, o pewnej rzeczy« [*szyk zmienny*] (6:1:1): yz aczkolwiek niewieſz pewnego nycz a nycz łłłłchal. A włzákze yełlybi sye czo takowego ſtacz miało

tedi rozvmiesz yz fy to stało nad wolią Krolowey y.m. *LibLeg* 11/40; *LibMal* 1543/70; Léc/ iefli [umarł] w tyi że rołpaczy i pana Boga przekłetyi nienawiści/ to acz by[ła] powieść połpolita/ wżakże pewną rzecz trudno było wiedzieć *MurzHist* T4v; *Diar* 43; *SkarŻyw* 100; Vzywam zwiellką pilnością WKM Zebych co pewnego oiego sprawie wiedzieć mógł. *ActReg* 115; *SkarKaz* 274b, 518b.

Wyrażenia: »nic, co pewnego (pewniejszego)« [szyk 8:1] (6:3): nicz infzego pewnieyższego ani náleść ani rozeznąć v fiebie nie vmiem/ iedno iż łady Páńskie [...] iáfnie fie wżędy zyawiáią *RejZwierc* 184. Cf *Zwroty*.

»pewna rzecz« [szyk 8:4] (12): niech nikt prętki do poľadzenia nie będzie/ nie tyło gdzie o pewney rzeczy niewierny: ále y wtym ná co łami pátrzymy *SkarŻyw* 100. Cf »dowiedzieć się pewnej rzeczy«, »wiedzieć pewną rzecz«.

»pewna (jest) wiadomość, wieść [= wiedza]« = *veritas comperta* *Modrz*; *certa scientia*, *compertum* *JanStat* [szyk 46:7] (52:1); *SeklKat* R3v; *LibMal* 1554/193v; iżeby Sędzia więcej miał łędzić wedle łwey pewney wiadomości/ niżli z wąpliwey łtron powiełci *GroicPorz* aa3, aa3v; *KrowObr* 54; *RejWiz* 115v; *BibRadz* *3v, *5v [2 r.]; *GórnDworz* F4v, Ff5 [2 r.]; *HistLan* C2v; A niechay nikt nierozumie/ áby tá wiadomość ktorą przez Wiárę miewamy/ dla tego niebyła pewną/ iż oczymá tego niewidżimy *KuczbKat* 10; *RejZwierc* 47, 88, 177, 185v; *WujJudConf* 31v; *KarnNap* A3; *ModrzBaz* 8, 90, 123v; łkądby to imię y názwíłko [Wilkomiryja] vrosło/ niemáłz pewney wiadomości. *StryjKron* 81; *GrabowSet* L2; *SarnStat* 184, 218, 369, 382, 388 (23); *SkarKaz* 2a, 276a; *VotSzl* Ev; Chowałem włáfnym kółztem łwym koni czterdziełci/ Czego łą po Węgierłkiey ziemi pewne wiełci. *CzahTr* B4v; *PaxLiz* A2.

»wiara (jest) pewna« [szyk 5:4] (9): Jenak WM możecie być pewney wiary, iż [listy] nie inaczej będą spisane, jeno jako są w (u)mowie i na terminacyji wyrażone. *Diar* 44; *KwiatKsiqż* Av; Wiárá pewna iefł/ że mułim wyznąć trzy Perłony *SarnUzn* B4; *WujJud* 176; *RejPos* [236]v marg; *GrzegŚm* 49; *ArtKanc* K11v; *ZawJeft* 27; *SiebRozmył* K2v.

Szeregi: »dobry a pewny« (1): gdyby [sędzia] z włáfney wiadomości łądził/ mogłby fy omylić y łtronam wiele vbliżyć/ mniemáiąc áby o tym dobrą á pewną wiadomość miał. *GroicPorz* aa3v.

»pewny, gruntowny« (1): Ten [*Duch Św.*] im bowiem prawdziwie/ wżyłtko miał obiáwić. Wiárę pewną/ gruntowną/ y miłość w nieh łpráwić *SiebRozmył* K2v.

»pewny i jawny« (1): my Miłtrz Łódwik Komendorowie y zakon Niemiecki/ [...] zá pewną y iáwną wiadomością [*de certa et expressa scientia* *JanStat* 867]/ Nam potomkom y Zakonowi náłżemu złtępujemy [...] y wyrzekamy fie [...] ziemi Pomorłkiéy *SarnStat* 1089.

»pewny a nieomyłny« (1): Ponyewáż rozum człowyeczy [...]/ nyemoże łam z fyebye [...] żadney rzeczy łftności/ ani przyczyn/ przez ktore pewne á nye omyłne poznánye rzeczy káżdey bywa/ poyąc *KromRozm III* B6v.

»pewny i prawdziwy« (1): nie mamy odchyláiąc fie przez pytania ku tym y owym wywodom/ wyrzucáć pewney y prawdziwey o Bogu znáiomosci. *CzechEp* 130.

g. *Który na pewno się spełni* (184) : Możeli komu łen być pewny. (–) Troiakim łudziem łny fie wyiawiaią. *GlabGad* L4v, L4v [2 r.]; *RejZwierz* 34 marg; *BibRadz* *7, *Is* 25/1; Krzyż z kołłciółá łpadł pozłócony/ z ktorego Turcy pewną wrołżkę mieli iż ołtrom wezmą. *BielKron* 316, 108v; Bo thu iuż

naydzie káždy y pogroŕki pewne zá przeŕtępkí ŕwoie/ y pociechy nieomyłne zá ŕtałóŕcí ŕwoie. *RejAp* BBv; Iużćí teŕ o nim [o Jezusie] ćí ludzye wymyŕłni s pewnych prorocत्व wiedzyeli *RejPos* 277v, 201v, 248, [290]v, 3d1v *marg*; *CzechRozm* 207v; *LatHar* 669.

W połączeniu szeregowym (1): Po tobie iuż być nie moŕe. Náđzieiá nigdy pewnieyŕza/ Doŕkonálŕza y moŕnieyŕza. *CzahTr* [D]v.

W charakterystycznych połączeniach: pewna(-y, -e) nowinka, objawienie, oczekawanie, pogroŕki (2), praktyka, prorocत्व (2), przekłęत्व, przyrzekanie, rada, sen (3), spodziewanie, ŕlub, ufanie, wroŕka, wyroki boŕe (2).

Wyrażenia: »pewne(-a) (d)ufanie (a. (d)ufnoŕć)« [szyk 4:2] (6): *LibLeg* 10/114v; *WujJud* 82v; Ná czym ŕie vmyŕł człowieká wiernego ŕpokoynie á z rádoŕciá ŕtánowi/ nietylko temu wŕzyŕłkiemu przyzwálaiąc co Bog obiecał/ ále teŕ pewná duŕnoŕć czuiąc łálki miłego Bogá przeciwo ŕobie. *WujJudConf* 104v; My w thobie pewne vłanie mamy/ ŕe to wŕzyŕłko otrzymamy *ArtKanc* 119; *WujNT przedm* 12; *SzarzRyt* Bv.

»pewna (pewniejsza) nadzieja, otucha« [szyk 50:10] (55:5): *BierRaj* 22; *PatKaz II* 62; *FalZioł* V 18d; *SeklKat* A2v; *KromRozm III* B3v; *LubPs* B3v [2 r.], H4v, X3; *KrowObr* 177; *RejZwierz* 42v; Y ktemu teŕ pewná otuchę mamy/ iŕ ŕię Pan Bog w ŕadney rzeczy wzbrániác nam nie bęđie/ gdy go zuprzejmem á wiernym ŕercem ocz proŕić bęđiemy *BibRadz* *4, *4v; *BielKron* 402v; *GrzegRóżn* G4v; *Mącz* 407c; obiáwił ŕie ná ŕwiát on zbáwiciel/ ktory im obyecány był/ á kthorego s pewná nádzyeiá czekáli *RejPos* 11v, 55, 115, 125, 128, [136]v (13); *HistLan* A3; niemoŕe ŕaden ták ŕwowlonym y złoŕliwym być/ áby pewney nádzieie mieć niemiał odpulŕczenia *KuczbKat* 85; *BielSpr* 39v; *RejPosWstaw* 22v [2 r.]; *BiałKaz* G2v; *CzechRozm* 224; *KarnNap* E2v, E3v, E4v; *KochOdpr* B4; *KochPs* 81; *Skarŕyw* 74, 479, 535; *NiemObr* 92; *ArtKanc* F19; *ActReg* 141; *GrabowSet* D2, Hv; *WujNT* 97, 552, 2. *Cor* 5 *arg*, s. 711 *marg*; *WysKaz* 41; *SarnStat* 848; Y gđie ŕie ták dŕieie/ tá m pewna otuchá bywa zwycięŕtwá *PowodPr* 59; *CzahTr* C2v, [D]v, [D2], Ev.

»pewna obietnica« [szyk 69:15] (84): *RejPs* 133; *MurzHist* O2v; *KromRozm III* M4v; *BielKron* 107v [2 r.]; dana im ielth pociecga á pewna obietnicá/ iŕ nigdy nádzieiá ich á zapłátá ich im omyłná być nie moŕe *RejAp* 61v, 1v, 158v; A on ŕie tobie opowieda z onym prętkim rátkiem ŕwoim/ obiecuiácii to pewnymi obietnicámi ŕwemi *RejPos* 167, 1v, 45v, 141 v, 160v, 163 (52); *RejZwierz* 5, 35v, 37, 68v, 82v [2 r.] (19); *SkarJedn* 205; *Skarŕyw* 56; *SkarKaz* 552b; A my ták wielkie y ták pewne o zapłácie po ŕmierć Bogá náŕzego obietnice mamy *SkarKazSej* 670a, 669b.

»pewne zaŕlubienie« (1): iáwnie do vŕzu náŕzych podał wolá/ ŕtánowienie/ y roŕkazanie ŕwięte ŕwoie/ obiecuiąc tho pewnym záŕlubieniem káždemu/ iŕ [...] *RejPos* 333.

Szeregi: »pewny a ist(otn)y« [szyk 2:1] (3): Abowiem maŕz pewná á iŕtotną obietnicę iego/ iŕćí wŕzyłko obiecał poŕporzyć/ poŕzcŕęŕć *RejPos* 257, 262, 352v.

»jasny i pewny« (1): Pámiętaycie ná to com wam powiedział/ iŕ nie ielł ŕługá więłŕzy náđ Pána ŕwego/ [...] y wiele inŕzych tym podobnych iálnych y pewnych wyrokow Boŕzych *CzechRozm* 229.

»mocny a pewny« (1): iŕ y tego powołania iego ŕwiętego/ y tych iego ták mocnych á pewnych obietnic/ [...] iŕ y bogáctwá y pocŕćiwoŕci wiernym ŕwoim obiecać racŕył hoynie przyŕparzac w domoch ich/ przedŕię máłó ábo nie o tho dbamy *RejPos* 239v.

»pewny, (a) nieodmienny« (3): lepiej vczyńić/ [...] vmocniwfzy [...] tę mocną wiarę a nádzyeię o nim/ á wzyać ty pewne á nieodmienne obietnice od niego *RejPos* 277, 349v; Bo tę ma od Bogá pewną nie odmienną obietnicę/ iż tego iednego [*papieża*] wiárá vftać nigdy nie ma *SkarJedn* 205.

»pewny a nieomylny« (1): *KromRozm III* M4v; *RejAp* 98; *RejPos* 237, 250, 351; iákoż thu ná pieczy nie mieć tych ftráfzliwych pogrozek Páńfkich? wiedząc że pewne á nigdy nieomylne fą. *RejZwierc* 56, 263v.

»pewny i niepochybny« (1): ábyś niczego fie nieleká/ iedno miał pewną y niepochybną w fálce iego świętey nádzieie. *KarnNap* E2v.

»pewny a prawdziwy« (1): A iego [*szatana*] chytra rádá y vprzeyme ftárání namniey mu nic nie pomoże. A czemu? iż pewne á prawdziwe fą wyroki Boże przeciw niemu. *CzechRozm* 255v.

»pewny a prętki« (1): Ewányelia ná trzeciá Niedzyelę po Wielkiey nocy/ [...] O pewney á prętkiey nádziei káždego wfpmożenia náfzego. *RejPos* 125.

»pewny i (a) zupełny« (2): *LubPs* H4v; Viktoriá nád nimi pewną otrzymamy/ W czym tu pewną nádzieię y zupełną mamy. *CzahTr* Ev.

W przen (13) : Abowim tu zá przeftępki fwiátá tego iuż wiefz pewny ftátut fwoy *RejPos* 248, 174v, 261, 264, 317v, 326, 335v, 346v; ták iákoć to záflubić raczył/ podáva tobie niewidome ciáło fwoie y fwiętą krew fwoię/ iáko pewny cyrograph ná obietnice fwoie. *RejZwierc* 197, 178v, 196v [2 r.]; *SkarKazSej* 707a.

W charakterystycznych połączeniach w znaczu. 'wyrok boski': pewny cyrograf (7), dekret (4), list, statut.

h. Wyrażenie przyimkowe w funkcji modalnej: »za pewne« = wyraża przekonanie o prawdziwości, zapewnienie: *na pewno; pro certo* PolAnt; *affirmate, certe, certo, equidem, sane* Mącz; *piane* Calep (30) : *OpecŻyw* [80]v; *LibLeg* 11/59v; *KromRozm II* c2; Poftał tedy Dawid fźpiegi á dowiedział fie że Saul przyfzedł zá pewne. *BibRadz* 1.Reg 26/4, I 121, Is 36/15, 18, 48/8, 11, Ier 37/9, Ez 18/9; *BielKron* 408; Sane adverbium affirmandi, Záprawdę/ owfzeki/ zápewne. Mącz 367a, 50a, 107c, 128c; [Arystoteles] bárzo mądrze dowodzi: że zá pewne Biegi niebiefkie fpráwuią tu ná fwiećie rzeczy wfzytkie *LeovPrzep* a3, E4; *BiałKat* 383v; *BudBib* 1.Reg 26/4, 3.Reg 13/32; *SkarJedn* 270; *SkarŻyw* 510; *ArtKanc* G12v, P6v; *Calep* 812a; Rozfádku tám nie máfz kogo iuż gniew rzádzi/ By był y namędrfzy zápewne zábládzi. *Phil* I, K; *KołakSzczęśl* A3; *PowodPr* 39.

W charakterystycznych połączeniach: za pewne być (4), chcieć, dać, dostać się, napisać (*napisan*), obchodzić się, odciágnąć, poprawić się, postanowić, przyjąć, przyść, sprawować, wspomoc, wybawić, zabłádzić, zbawion, zftać się, żyć.

2. Przekonany o czymś, uważający za prawdę, wierzący; *considerare* PolAnt; *constare* Mącz; *certus esse, confidere, scire* Vulg [zawsze jako orzecznik; w tym: w formie I (4)]; (311) : *BierEz* F; *PatKaz III* 106; *Neque satis constabat animis*, Nie owfzeki pewni byli ná fwym vmyfle. Mącz 418b, 418a; *HistRzym* 134; bądź tego pewien/ by y Anioł z niebá z ftąpił á ináčzey vczył wykłety v nas będzie *SkarŻyw* 299; A iefli będźiefz fercá moiego pátrzáłá/ Zá tę trochę/ pewienem/ nie będźiefz láiałá. *PudlFr* 60; *JanNKarKoch* E2v.

pewien (*pewny*) *kogo, czego* [= że coś jest, będzie, zdarzy się; że coś otrzyma] (230): *RejPs* 83, 173; *LibLeg* 11/23; Ale więc nieźkodá pracy Kiedy już kto *pewien* płacey *RejRozpr* C2v, 14v; już go [*diabeł*] *pewen* [!] Widzacz że jeſt grzechow pełen *RejKup* o3v; *MurzHist* N4; *KromRozm III* Dv, D6; *KrowObr* 63v, 215v; *RejWiz* 4v, 63, 96, 157v, 175v, 180v; *LeszczRzecz* A5v; Stey wroſzki Boniak *pewien* będąc wygráney bitwy/ vderzył ná oboz krolewſki *BielKron* 350, 75v; *RejAp* 41, 77v, 118 [3 r.], 120v, 159; Już tu byli drudzy pánie Wapowſki o w.m. zwątpili/ álem ia przyiechánia W.M. był *pewien* *Górndworz* Ee, 18v, Aa7v, Gg7v, Mm3; *RejPos* 32, 65v, 115, [137], 162v (11); *GrzegŚm* 22, 28 [2 r.], 45; *KuczbKat* 10; ánoſ już *pewien* zdrowia/ boć go wſzyſcy życzą: *pewienieſ* pokoju/ bo cie wſzyſczy ſtrzegą: *pewienieſ* dobrego mienia/ bo cie záwždy wſzyſcy rátuia y wſpomoga *RejZwierc* 102, 102 [2 r.], 127, 167v, 231v, 254v; *WujJud* 68v, 81v, Nn2v; *BudNT* Ff8v; *CzechRozm* 131v, 173, 222; Cirus Monárcha Perſki ſnadź mu we wſzem rowien/ A ieſzczem tu cnot lepſzych ieſt v tego *pewien* *PaprPan* G3, C2; *KarnNap* D4v; *SkarJedn* 366; *KochPs* 27, 54, 92, 139 [2 r.], 147; *SkarŻyw* 103, 171, 411; *CzechEpPORz* **4; *KochBr* 152; *KochMRot* A3; *ReszPrz* 45; Ani już ſpádków vpátruia krewni/ Dźiedzicá *pewni*. *KochPieſ* 42; *PudłFr* 47; *ArtKanc* H18, L9, L11v, N15v; *ActReg* 61, 124, 137; *OrzJan* 96; Możeſz też [...] *pewnieyſzy* być wſkrzeſzenia y ożywienia obumárłego/ á w proch rozſypánego ciáła twego. *LatHar* 202, 236, 285, 647; *WujNT* 368 *marg*, 540, 552, *Philipp* 1/25, s. 690, Aaaaaa4 [2 r.]; *SarnStat* 1226; *SiebRozmyſl* F3, K3v; iednáko Paná Bogá poſtáremu chwalić/ á tym ſpoſobem [...] pokoju duſznego y ciéleſnego *pewnymi* bydź. *PowodPr* 46; *VotSzl* C2v; *KlonFlis* F4; *KlonWor* 30, 82. Cf *Ze zdaniem przydawkowym orzekającym*; *Ze zdaniem dopełnieniowym*; »*pewien* swego«.

pewien czego [= że się spełni] (9): Abowiem zá dobre dzieie/ *Pewien* człowiek dobrej nádzieie. *BierEz* A3v; poſlál ijm anioly ku pocieſſeniu/ aby wſlyſławſzy ſłowa anielskie/ zgodné z ſłowem Ieżuſowy^m byli *pewnieyſzy* obietnice ijm obietzané. *OpecŻyw* 174v; *RejPos* 224, 333v; *RejZwierc* 131, 133, 271; *SarnStat* 879; *KlonWor* 78.

pewien czego [= że coś jest właściwe] (2): *FalZioł* IV 6d; Iż Pan Bog wſzytkie rzeczy ſtworzył ſámym ſłowem ábo roſkazánim/ baczyć trzeba iáko *pewien* ieſt rzeczy ſwey *CzechEp* 180.

pewien czego [= że nic nie zagraża] (2): Maria [...] chtzátz bytz *pewna* dziewitztwa ſwého/ którego ſtratziłtz niechciała/ pyta od aniola obyczaiu poczećia obietzanego *OpecŻyw* 8v; Krzyż duſze ſtrzeże á potkowá ciáła/ By ſie nie ſtłukſzy duſzá z nim nie mdlála/ Bo gdy potkowkę do nogi przybije/ Káždy *pewnieyſzy* nogi ręki ſzyje. *RejZwierc* 210v.

pewien kogo [= kto nim jeſt] (1): Iáko wſzytkie niemal inſzé narody/ báſniámi wiécéy/ niſzli czym *pewnym* początków ſwych dowodzą ták; y Polſki náród przodków ſwoich do téy doby nie ieſt *pewien*. *KochCz* A4.

pewien kogo [= można na nim polegać] (1): Tuſſe kyedy mam poſobie czo niebo odmyka Piotrá *Pewienem* go by wiecz kmotra *RejKup* v2.

pewien kogo [= że są własne] (2): bo ináczey/ nie był by nikt *pewien* ſwoich dzieći *Górndworz* Z7. Cf *Ze zdaniem przydawkowym orzekającym*.

pewien o czym [= że coś ma a. otrzyma; że coś się stanie] (17): *BibRadz* II 90c *marg*, d *marg*; *RejZwierc* 167v; Bez rozgrzeſzenia Káplánſkiego žadeⁿ o odpuſzczeniu grzechow *pewien* być nie może *WujJud* 81v *marg*, Mm3; *ArtKanc* N10; Ieſli y ſám Páweł S. nie był *pewien* o káſce Bożej y o

fwym zbáwieniu/ [...] *WujNT* 600, 248, 293, 552 *marg*, 586 *marg*, Aaaaaa4; vpewnia nas Pan fwoim zmartwychwstaniem/ iż się wŹytká náturá náŹzá czáŹu fwego nápráwi [...]. O tym ábyfmy byli pewni/ fwoim nas zmartwychwstaniem vmocnił. *SkarKaz* 208a. *Cf Ze zdaniem przydawkowym*.

*pewien o czym [= że jest prawdziwy, właściwy] (3): BiałKat 41; CzechRozm 215; ábyľmy nie mniej
 pewni byli o tych náukách y obrzędách/ ktore potym kośćioł od Duchá S. náuczony podał; iáko y
 o tych/ ktore řam Pan Chriřtus podał. WujNT 372.*

pevien o kim (1): proŝę twey miłości [...] / áby on przed ſwą ſmiercią był wypuſzczon do domu
 fwe^{go} / [...] á żeby onim *pevien* był / liędę ia zá niego w ciemnicy. *HistRzym* 119.

pevien w czym (4): *GroicPorz* rv; *ZapKościar* 1580/4v; *day* byśmy nic nie wątpili/ obietnicy twej
wierzyli/ day by każdy był w tym *pevien* *ArtKanc* M16; *ActReg* 140.

cum inf (3): á przedię był pewien nie ftráćić tym łáńki iego fobie. *GórnDworz* Ee3; W zupełnych zbroiach przeciw fobie ftały. Pewne iednego nie wftrápić kroku *KochSz* B4; *SzarzRyt* D3.

Ze zdaniem przydawkowym orzekającym [w tym z zapowiednikiem: tego (3); o kim, o czym (4), kogo (1); iż, że (4), jako ‘że’ (1)] (5): á zǎ tym kǎždy ociec tǎkby był pewien potomsthwǎ že ieŝt iego wǎłafne *GórnDworz* Z7v; ALe náľzy dobrzy towarzysze ácz iuż tego vŝtǎwicznie pewni o fobie ľǎ/ iǎko wiele trǎb okoľo nich hucżj/ iǎko wiele pŝich gľosow okoľo nich krzyczj/ á wżdy [...] *RejZwierc* 132; *CzechEp* 278; pewien tego będǎc o ľasce y dobroci WKM. ze takie obwarowanie podac bedziesz raczeľ *ActReg* 108; *WujNT Rom* 15/14.

Ze zdaniem dopełnieniowym [w tym z zapowiednikiem: tego (111); iż, że, żeby (= że + con) (136),
zaimek pytajny (3), zaimek względny (2), z przeczeniem: jeśli 'czy' (4), aby (= że nie) (2)] (147): *RejJóz*
O3v; *Bowyemechmy* już iście łą tak pewni tego/ Ze Pan wypełni żadość nam fercá náłlego *LubPs*
E4, gg5; *KrowObr* 203v; *BibRadz Gen* 18/19, I 276b marg, *Rom* 14/14; *BielKron* 209v; *KochSat*
B4; *SarnUzn* G5; *RejAp* 45v, 118, 118v, 125v, 168v, 191; *GórnDworz* I4v, V5v, Yv, Cc3, Ee5v;
RejPos 87, 141v, 162v, 197, 211 (17); *GrzegŚm* 49, 67; *HistLan* F5v, F6; *KuczbKat* 375; A tak nie
máľz tey żadney godzinki ábychmy tego pewni á iści byli áby nas iáka przygodá poľtronna pothkáć
nie miáľá. *RejZwierc* 151v, 51, 127, 151, 167, 173v, 198v; *WujJud* 81v; Tamże łoby kráiny/ obá
rozdzielili/ Kędy ktory miáľ iecháć/ áby pewni byli. *HistHel* B3v; *Strum* B4v; *BudNT przedm* d2;
co gdy oczymá obeyźrzyćie/ tedy zá takim nie omylnym znákiem/ y tego pewni być możecie/ że
od tych dwu Krolow ofwobodzeni będziecie. *CzechRozm* 131v, 137, 145, 175v, 215, 222v, 266;
KarnNap D2v; *ModrzBaz* 87v, 140; iuż pewni tego być możecie/ Ze łye ná łwych nádzieiach nic
nie záwiedziecie. *KochPs* 6, 28, 172, 205; Bo y my tegoľmy v ludzi pewnieyľzy/ częgo nam zápiľem
ábo przysięgá podpieraia. *SkarŻyw* 347, 119, 294, 428, 576; *MWilKHist* K; pewienem tego przed
Pánem Bogiem/ y przed łędziem żywych y vmártych/ żeby w tey controwerľyey o Bogá iedyne⁸⁰ [...]
byľaby náľzá wygrána *CzechEp* 33, 31, 97, 116; *CzechEpPORz* *2v; á ieľli tego nie vkaże (iákożem
pewien iż nie) czemu łię tego waży/ częgo mu nie zlecono *NiemObr* 114, 7, 93, 113, 151; *KochFr*
87; *ReszPrz* 10, 106, 107; *WerGość* 256; *ArtKanc* L19v, M15v; *GórnRozm* Hv; *ActReg* 70, 109, 131,
142; Bom tego pewna/ że Bog o tym rádźi/ Iáko Polľki Thron łynem twym oládźi. *GrochKal* 15;
Phil M3; *KochFrag* 13, 19, 25; *LatHar* ++8, 7, 75, 132, 189 (15); *KołakSzczęľ* C2v; *RybGęľli* A3;
Te łłowá Pánľkie [...] iáľnie pokázuia/ iż my pewni być nie możemy ieľli w dobrym do końca trwáć

będziemy *WujNT* 368, 354, 505, *Rom* 4/21, 8/38, s. 550 (12); *WysKaz*)?(3v; *SarnStat* 168, 228, 314, 879, 1284; *SiebRozmyśl* [A3]v, B, F3, K2v; *GrabPospR* K3v; *SkarKaz* 455a; *VotSzl* C, C2v, D4; *CzahTr* G2v; *SkarKazSej* 680v.

Wyrażenia: »istotnie (a. iście) pewien« (2): ále thego iftotnie bądź pewien iż záfie z nim małz wftác *RejPos* 261v; *RejZwierc* 51.

»nieomylnie pewien« (1): A iużem tego nieomylnie ift á pewien/ gdy mi to Pan moy iftotnie obiecał á záfłubił/ iż mi iuż fzedł gotowić tego domu wiecznego moiego *RejPos* 293v.

»pewien swego« (1): pewnie to przydzye/ iż tobie będzie wypelniona obietnicá á záfłátá twoiá/ á nic fie nie trwoż/ iż fie czáfy przedłużáią máło/ gdyżes ty ift á pewien fwego. *RejAp* 157.

Szeregi: »pewien i bezpiechen« (1): Bo go [fant] Dłużnik dáie áby mu pieniędzy wierzono/ A Iífiec ij też bierze/ áby w fwoim długu był pewien y befpiechen. *GroicPorz* rv.

»pewien a ist(y)« [szyk 11:7] (18): będąc pewien á ifty opyeki y obrony y miłofierdzya fwiętego iego. *RejAp* 120v, 157; A gdzye tego nie małz/ tám iuż káždy tego ift á pewien być może/ iż tám tego kroleřtwá Páńkiego nie małz *RejPos* 313, 115, 141v, 197, 211, 222v [2 r.] (12); *RejZwierc* 51, 151v, 167v, 206.

»być pewny(m) i (ale) (namniej) nie wátpić« [szyk 1:1] (2): *SarnUzn* G5; Iákoż dziefyfyz odřczepiefcy/ [...] chćá być pewni/ y namniej nie wátpić/ że fą w łáfcie Bożey *WujNT* 600.

»wiedzieć i być pewien« (1): Wiem y pewieniem tego [Scio et consido] przez Pána Iezufá/ iż niemáľz nic coby przez fie było nieczyřtego *BibRadz Rom* 14/14.

3. Zaufany, na którym można polegać, na którego można liczyć; certus (certissimus) Mącz, Modrz, JanStat; locuples Mącz, Cn; fidus, munificus Mącz (107) : Ia znayde kogo pewnego. Ktory zacie mieľcza fwiete Zbiega *RejKup* k4v, ee6v; *KromRozm I* M4; *LubPs* G3v; *RejWiz* 128; áż páni Wienna [...] ftáwi pewne rękoymie okoľo wrocenia przywiáunku przyiácielom mężá pierwego. *UstPraw* B2v; *RejZwierc* 24v; *Mącz* 126a, c, 314b, 348d, 430c; *RejAp* 42; *RejPos* 162v, [254]; *CzechRozm* 113; to ieřt rzecz pożyteczná/ áby byli niektorzi pewni ludzie/ ktorziby fie báwili náukámi práwá *ModrzBaz* 91v; *KochPs* 41; *CzechEp* 291; *ArtKanc* K8v, L10v, O14v, Q; *PaprUp* H3, L4; łácnym fye náľzym potrzebóm Pan ftáwi/ Gdy go człowiek obrońcá fwym pewnym vftáwi. *ZawJeřt* 21; [pan] ma doyřrzyć/ iáko záfiefá ná źimę y ná iarz: ieřli łam trudny [= záfęty]/ tedy przez pewne řługi. *GostGosp* 150, 150; VStáwiamy: iż oyćiec zá żywotá fwęgo będzie móľł potomřtwu fwému/ [...] pořtánowić pewné opiekuny/ które łobie obierze/ y którym iáko nawięćey będzie vfał *SarnStat* 584, 410, 634 [2 r.], 1184, 1185; *CzahTr* C3, Ev, I; *KlonFlis* F4v, H2.

W poľczeniu szeregowym (1): A gdy Młynarz iáki nie pewny/ niewierny/ tedy Mierniká/ [...] pewnego/ pilnego/ wiernego przyřtáwiwfzy dořwiadczyć *GostGosp* 62.

W charakterystycznych poľczeniach: pewny(-i, -a) człowiek (ludzie) (3), gospodarz, mąż, obrońca (7), opiekun (opiekálnik) (2), osoba (4), pomocnik, pořśrednik, rewizor, řługa, szpieg (2), widz, wodz; kto pewny (3).

Wyrażenia: »pewny ((na)pewniejszy) pořeř« [szyk 10:3] (13): *Locuples tabellarius*, Pewny/ Rządny pořeř liřtowny. *Mącz* 196c; Bo dał pořlá pewnego/ ábowiem Anyoła/ á iefcće pewnieyřzego co do niego pořyła/ bo Pána náľzego Iezufá Kriřtuřá. *RejAp* 196, 190, 190v; *RejPos* 119v, 197v, 265, 288v,

298v; *ReszList* 188; *ArtKanc* A7v; Odsyłał mnie w̄m̄ moje listy, będę ia w̄m̄ odsyłał wszak syn moy wie gdzie pewny poseł, a gdzie nie *ActReg* 98.

»pewny(-a, -e) (najpewniejszy) przyjaciel, przyjaźń (*a.* przyjacielstwo)« = *certus a. munificus amicus* *Mqcz* [szyk 6:5] (7:4): Bowiem przyjaćielstwo pewne/ Niedba o karmie kofztowne *BierEz* C2, O4v, Q2; *RejZwierz* 36v; *BielKron* 332; *Mqcz* 49d, 237d; *BielSpr* 45v; *VotSzl* B; Tyś łam ieden z przyacioł pewnych nayspewnieyŝy Przyjaciel moy. *CiekPotr* 7.

»na wszem pewny« (1): Bo gdyż wiemy iż Pan Bog ieŝt poczătkyem wŝzego/ To theż pewna iż wŝytko pochodzi od nyego. A gdyż ná wŝzem pewny ieŝt/ á dziwna moc iego/ Iuż teŝ nic niepewnego nye idzye od niego. *RejWiz* 128.

Szeregi: »pewny a dobry« (1): O nędzni nieboŝatká/ nierowno to wam pewnieyŝy á lepŝy wodz obiecany był/ niŝli ten ktoregoŝcie cŝekáli *RejPos* 251v.

»pewny i doŝwiadczony« (1): iż iáko to ná Rzeczypoŝpolitey naleŝy/ áby w káŝdem rzemieŝle rzemieŝnicy byli pewni y doŝwiadczeni [*certos et probatos esse*]/ ktorzyby rzemiosło ŝwoie robili *ModrzBaz* 91v.

»pewny a nieomylny« (1): *RejPos* 7 cf *W* przen.

»pewny a prawdziwy« (1): Oŝiáruyŝe mu [*Bogu*] ony mocne obietnice tegoŝ tho zbáwiciela twego/ á tego ták pewnego á prawdziwego poŝlá od niego *RejPos* 180.

»pewny a wierny« (1): *Certi amici*. Pewni á wierni przyjaciele. *Mqcz* 49d. [*Ponadto w poŝłczeniu szeregowym 1 r.*]

Iron. (2): (*marg*) Pleban łálad. (–) Pewny kłopot wŝytku będy Gdy iuŝ ŝtobá wewŝi ŝiędzye Iuż pewnego łáladá maŝ Vczyń mu co iŝcie poznaŝ Poydŝieć gonionego ŝtobá Ma dwoie práwo zá łobá *RejRozpr* Cv.

pewny ku czemu (1): Bo widŝę ŝeŝcie pewni ku tey ŝpráwie. obá. (*marg*) Młody płochy. (–) Bo ieden chocia y lichy chce wŝytko ŝzácowáć/ Drugi iákiŝ pędywiátr/ chocia by teŝ wŝytko znáć. *RejWiz* 39v.

W przen (17) : *LubPs* dd4; Recte dare literas, W pewne ręce *Mqcz* 348d; Niemáŝ Syná/ niemáŝ Brátá/ niemáŝ żadnego w Polŝce pewnego nam Swátá *OrzQuin* Y3v; *RejAp* 16v; bo ich [*wiernych*] wŝytká nádzieiá/ nie w ŝwieckich moŝnoŝciach/ ále w łámych Pánu Bogu/ ktory ieŝt pewnym á nieomylnym ŝzáfárzem wŝytkich bogactw wiecznych *RejPos* 7; O wielkaŝ to pociechá nam temu narodowi nędznemu/ gdyŝ tho iuŝ iáwnie ŝlyŝyemy od tego pewnego Kánclerza táiemnic niebieŝkich/ od tego Ewányeliŝty s. iż iuŝ pan ten przyŝedł *RejPos* 221v; gdyŝ żaden inŝy pewnieyŝym przewodnikiem nam być nie moŝe ná tę zátrudnioná drogę náŝŝę/ iedno tenŝe łam ktory ŝie nam opowieda iż on ieŝt drogá/ on ieŝt prawdá *RejZwierc* 137v; Boŝ teŝ thy ieŝt łam Słóńcem przeŝrzoczyŝtym/ wodzem pewnym wŝytkim ŝwoim wiernym *ArtKanc* K8v; *LatHar* +6; *CzahTr* F.

W charakterystycznych poŝłczeniach: *pewny(-e) hetman* (2), *kanclerz* (2), *przewodnik*, *ręce*, *swat*, *szafarz*, *wodz* (2).

Wyrażenia: »pewny (napewniejszy) lekarz« [szyk 5:1] (6): *BielKom* C8v; A ták gdiŝ iuŝ wieŝz iż maŝ tego pewnego lekárzá [*tj. Chrystusa*]/ ŝłuchayŝe iákie plaŝtry/ iákie recepty/ á iákie fyropki tobie zgotowáć racŝył *RejPos* 327v, 213, 309v, 327 [2 r.].

»pewny poseł« (2): Gdyż to nam y ten napewnieyfzy pośeł á then náłz miłościwy Pan á zbáwiciel náłz Pan Iezus Kriřtus/ vřthy řwemi od niego opowiadać raczy *RejPos* 187v, 180.

Przen (18) : *OpecŻyw* 21; A pewni to řpiegowie na winnego oczy. Bo ie každy po kąciech albo w ziemię tłoczy *RejJóz* E2; *RejZwierz* 45v, 133v; *OrzQuin* H2; áby to ięzyk odnořił/ co w řercu ma: á řercá řwego pewnym wrzędownikiem był/ á pořtem nie omylnym. *BiałKat* 48v; A ták wiedząc pewnie o ták chytrym á czuynym nieprzyiacielu/ záprawdě mielibychmy pilną řthraź á pilne řpiegi y pewne Hetmány około řiebie mieć. A ktoź Hetmanem? Rozum. A ktoź na řtraży? Rozmyřł. A kthoź řpiegiem? Czuyność á Báczność. *RejZwierc* 153, 153v, 262 *marg*, Bbb2v; *BielSpr* 68v; Cynofurá záś mniefza/ lecz wódzem pewnieyfzym Zeglarzowi *KochPhaen* 2; *LatHar* +3.

W porównaniu (1): wierz mi iż [Anioły Pańskie] to řa pewnieyfzy řtrożowie niźli Brácláwřczy kozacy *RejZwierc* 86.

W charakterystycznych połączeniach: *pewny(-a) hetman, orędowniczka, stroż, řpieg* (7), *urzędownik, wodz* (3).

Wyrażenia: »pewny poseł« (3): oczy řáme/ iáko pewni od řercá pořłowie/ řilá řpráwić mogá *GórnDworz* Cc4; gdyż vkłon ćieleřny ieřt péwnym pořtem řercá *BiałKat* 36, 48v.

»przyjaciel napewniejszy« (1): (*nagł*) Przyjaciel napewnieyfzy w kálécie. (–) ZGadł ten/ który powiedział/ przyjaciel w kálécie *PudłFr* 48.

α. *W funkcji rzeczownika; iron.* (1) : Ovem lupō commisisti, Pewnemuź poruczył yáko by owcę wilkowi. *Mącz* 200b.

a. *O koniu: nienarowisty* (1) : Ktory [koń] długié kopytá y głębokié miewa/ Táki przednie přetki y pewny bywa. *SienLek* 188.

4. *Skuteczny, niezawodny, gwarantujący powodzenie; praesens, praesentaneus* *Mącz*, *Cn*; *efficacissimus, exploratus, praecipuus* *Mącz*; *certior* *JanStat*; *authenticus* *Cn* (152) : *PowUrb* +4; Wřřytkotz prozno/ Służ bogu totz pewno. *OpecŻywSandR* nlb 6; *RejPs* 25v; *RejKup* k5; *GliczKsiqż* P4; *LubPs* aa, aa5v; Przecź krolu więcey dufařł drewnu [tj. *okrętom*] niepewnemu/ [...] lepiej dufay temu/ Zelázu pewnieřłzemu/ á Rycerřtwu řwemu. *RejZwierz* 29, 106v; *BielKron* 233v, 253, 292v; *Mącz* 42a, 323c; To theź pewne drobienie kámienia [tj. *kamieni żółciowych itp.*]: Weźmi krwie niewieřćiey/ [...] á vřuřł iá iáko nalepiey moześł *SienLek* 105v, 124; *RejPos* 71v, 78v, 158v, 235; *GrzegŚm* 45; *HistLan* Ev, F; iż ony Świátości dźiwná y pewną duřznego vzdrowienia moc máia *KuczbKat* 120; *WujJud* 88v; *Strum* M4v; *PaprPan* V4; *KarnNap* D3; *KochPs* 71, 195; *SkarŻyw* 460; *ArtKanc* A19v; Ale toby nápewnieřła chudym obroná byłá/ gdyby wrząd řam czynił o ich krzywdę *GórnRozm* D2v; Kmieć [...] korzec řwoy ma mieć/ dla odmierzenia pewnego. *GostGosp* 32, 162; *OrzJan* 85; *SarnStat* 298, 419, 987; *SkarKaz* 384b, 635b; *PaxLiz* Dv; dáleko lepiej do krolow Práwá przyřádzáć/ y iemi moc ich okreřzáć/ dla pewnieřłzego řządzenia *SkarKazSej* 697b, 688b.

pewny ku czemu (1): ktorego gdy pytano coby napotrzebniey powinni czynić rodzicy płodu řwemn [!]/ odpowiedział/ tho co ieřt napewnieřłzego ku dobremu řyciu/ iáko wychowánie řłufzne. *GliczKsiqż* A3.

pewny przeciwko czemu (2): In philosophiae portum conferre, Vdáć řie ná naukę która naypewnieřła yeřt przeciřko řřzem przigodam. *Mącz* 314a, 36d.

pewny na co (5): *RejWiz* 102v; Ad serpentium ictus praecipua herba, Ná wkąfzenie wężowe/ nayspewnieyſze á nayoſobliwſze ziele. *Mącz* 36d; *BielSat* M4v; *BielSpr* 63; *BielSjem* 35.

N sg f w funkcji orzecznika (2): Aleć to napewnieyſza ná dobyćie zamku/ obledz w koło á nie dopuſzcząć żywnoſci áni Ludzi ná pomoc do niego *BielSpr* 63; *Strum* B2v.

W połączeniach szeregowych (4): Contra venenatos morsus praecipua remedia, Przeciwno wkąfzeniu yadowitych robaków/ nayoſobliwſze á náylepſze/ y nayspewnieyſze lekarſtwa. *Mącz* 36d; *Oczko* 1v; *CzechEp* 235; *ReszPrz* 93.

W porównaniu (1): ktory [Bog] nietylko onym dwoim zákazanim/ [...] iákoby obroną pewną/ y żywot y ciało náſze/ y ſławę/ y dobre mniemanie w całoſci chowa/ ále [...] *KuczbKat* 325.

W charakterystycznych połączeniach: *pewne*(-y, -a) *błogosławieństwo*, *droga*, *egzekucja*, *eksperyjencja*, *inkwizycja*, *moc*, *naprawienie*, *nauka* (2), *obrona* (14), *okazyja*, *pociecha* (*pocieszenie*) (3), *pomoc*, *posługa*, *rada* (4), *ratunek*, *rzecz*, *sprawa*, *sztuka* (2), *targ*, *ucieczka*, *uzdrowienie*, *zakład*, *ziele*, *żelazo*.

Fraza: »nic pewniejszego jedno« (1): Iż nic pewnieyſzego [ku zbawieniu] áni zákon áni vczynki/ iedno to/ gdi kto pozna práwie Pána ſwoiego/ á wſzytkę ſwą nádzię [!] położy w zbawicyelu ſwoim. *RejPos* 55 marg.

Wyrażenia: »co, nie pewnego (pewniejszego)« (1:1): *BibRadz* II 138b marg; chczę że mi odpowiedąć ná pytanie moje? boćiem ſie teraz ná cię lepiey przygotował: y tak ſobie tuſzę/ iż mam coſ pewnieyſzego przeciw tobie *CzechRozm* 21v.

»pewne ((na)pewniejsze) lekarstwo, leczenie« = *efficacissimum a. praesentissimum remedium, praesens medicina* *Mącz* [szyk 22:12] (33:1): *FalZioł* I 52b, 81b, V 76, 86v, 87, 107v; *Efficacissimum remedium contra serpentinum ictum*. Pewne lekarſtvo przeciwno wężowemu yádowni. *Mącz* 115b, 431a [2 r.]; Iełth theż pewne lekarſtvo ná ſliniogorz/ proch z palonego łáyná człowieczego/ day pić choremu *SienLek* 81v; Proch téż z korzenia Dżiewánnny Tłuczon y zczofńkiem mieſzány/ Ná wſzelkie złe wkąfzenie Przyłóż iełth pewné leczenie. *SienLek* 155, 49v, 59, 65 [2 r.], 90v, 98v (16); *HistRzym* 64; *RejZwierc* 151v; *Oczko* 31v, [40], [42]; Koty narychley ſzczurki wygubi/ kędy ſie zámnożą: á tak ich pilnie doſtawąć: bo to napewnieyſze lekarſtvo ná theż ſzkodę. *GostGosp* 18; *WujNT* 508; *WysKaz* 32; *PaxLiz* E4.

»pewny (na(j)pewniejszy) sposob, obyczaj, ſrzodek« = *certa via, explorata ratio* *Mącz*; *certior tenor* *JanStat* [szyk 11:1] (9:2:1): *KromRozm* III B2; *GliczKsiąż* E5; Habeo certam viam qua omnes illorum conatus investigare et consequi possum, Mam pewny obyczaj którym wſiſtkich ich rady wſiłowania łatwie doydę. *Mącz* 490b, 306b; [Bóg] wyſtawił nam y zalecił/ zá ieden pewny ſrzodek/ wiarę *CzechRozm* 216; *Oczko* 11; *KochPs* 74; Abowiem Chriſtus [...] w oney téż hiſtoriey o Lázárzu y bogaczu/ iáwnie znąć dawał/ iż to była nayspewnieyſza drogá y ſpoſob/ popráwy żywotá człowieczego [...] ſłuchać Moyſzeſzá y Prorokow *NiemObr* 72; *GórnrRozm* A2v; *WujNT* 460, 817; *SarnStat* 1104.

Szeregi: »pewny, (a, i) bezpieczny« (3): *PatKaz* I 15v; *Explorata atque provisa ratio*, Pewny y Bępieczny obyczaj. *Mącz* 306b, 468a. [*Ponadto w połączeniach szeregowych* 2 r.]

»dobry i (a) pewny« (2): *MetrKor* 59/76v; Też dobre á pewne lekarſtvo ná Bożą kaźń wſuſzone iáycá niedźwiedzie/ [...] z kobyli młkiem pić *SienLek* 59. [*Ponadto w połączeniu szeregowym* 1 r.]

»pewny i (a) dostateczny« [szyk 1:1] (2): Przeto ku doftátiecznemu a pewnemu piśmá Apóstolſkiego nápráwieniu/ naprzod potrzebá żebyś pátrzył mieyfćá w piśmie ś. podobnego onemu ktore maſz za podeyrzáne. *BudNT przedm c6; WujNT* 460.

»pewny a doświadczony« (2): *FalZioł* V 107v; praesentissimum remedium sanguis de aure emissus, Bárzo pewne á yákoby doświadczone lekarſtwo. *Mącz* 431a.

»isty a pewny« (1): praesentaneum veneum, Ílty á pewny yad [= *trucizna*]. *Mącz* 431b.

»mocny a pewny« [szyk 2:1] (3): *Diar* 67; *RejPos* 33 lv; żeby wnet z iednego [zamku] do drugiego mógł wieść dawać oczemby trzebá/ [...] zdáloby mi fię/ żeby to była bárzo pewna á mocna przeciw nieprzyaćielowi obroná [*praesens et firmissimum propugnaculum*]. *ModrzBaz* 103v.

»pewny a (i) nieomylny« [szyk 4:1] (5): A ták gdy iuż [...] dopytaſz fię pewney á nieomylney drogi do tego wezwánia iego ſwiętego/ gotuyże fię pilno/ [...] iákobyś był godnym á wdzyęcznym gościem [...] iego. *RejPos* 241, 293, 309v, 328; *BiałKat* 43v.

»pewny a niepochybny« (1): [*apostołowie*] Wiedzieli też y to/ że [*chrzest*] ieſt pewnym á niepochybnem lekarſtwem^m onych wſzytkich niemocy duſznych *KarnNap* B.

»potężny i pewny« (1): opowiadáiąc fię y ſkárżąc ná Stároſty náſzé: iáko [...] obrony potężnéy y pewnéy od Stároſtów náſzych mieć nie mogą *SarnStat* 1230.

»prętki a pewny« (1): Praesens medicina, Prętkie á pewne lékarſtwo. *Mącz* 431a. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*]

»skuteczny a pewny« (1): Dla czego y ten obyczay był/ że dzieci nye w domach/ ále po polach myędzy zyelfki fypyáły/ [...] áby ták wemdlonych á wdopiro roſłych lecyech/ ku pracy robocyé yákiey/ y ſkutecznemu á pewnemu ſpoſobowi przyzwyczayáć fię mogli. *GliczKsiąż* E5.

Iron. (1): Miecz z wielkimi táſzkami pułhak z drugi ſtrony. Ták záuſze bez krzemieniá w poły rzdzą nábity/ Ták pewny iáko y Pan ſam też známienity. *CzahTr* L3.

W przen (41) : Y iużem teraz pewną ſtraż wſtam ſwym záłożył *LubPs* K4v; Ale niemáſz oganki ná tho napewnieyſzey/ Nie dawać mu do złego przyczyny namnieyſzey. *RejWiz* 102v; *KwiatKsiąż* A2; iż poki nie widzi pewney dziory/ kthoráby go ná ſzyię zepchnąć mógł/ poty nic nie pokázuie nieprzyaźni *GórnDworz* Cc7; Tákże też ty vczyń nędzniku/ obaczywſzy tę ránę ſzkodliwą grzechu ſwe⁸⁰/ [...] vciekay do tego ſwiętego á pewnego lekarzá ſwego/ gdyż wieſz o onych pewnych á nieomylnych máłciach [...] iego *RejPos* 309v; *RejZwierc* 44v; Ia do te⁸⁰ dwie tylko ſzuflí náyduię. Pierwſzą/ naprzednieyſzą/ nazacnieyſzą y napewnieyſzą/ ſłowo Boże *CzechEp* 235; *NiemObr* 145; *WerGość kt*, 207; że przodkowie náſzy [...] tym prawem/ ánimuſze królów ſwoich ſurowé/ iáko pewnym praw iármem/ hámowác chćieli. *OrzJan* 60.

W charakterystycznych połączeniach: pewna(-y, -e) dziora, goſciniec (2), jarzmo praw, lekarz, maść, oganka, podpor, skarb, ſtraż, ſznur, ſzufla.

Wyrażenia: »pewna ((naj)pewniejsza) droga« [szyk 11:8] (19): Soſty vyuoſh drogy pewneyſzey bo w wáthplyuych rzeczach droga pewneyſza a przeſpyeczneyſza ma bycz obyeraa *PatKaz* I 15v, 15v; *BibRadz* *3v; *KwiatKsiąż* A3; Via ac ratio, Via ad gloriam proxima, Naybliſzſza nappewnieyſza drógá ku ſławie. *Mącz* 492b; *OrzQuin* H4 [2 r.]; *RejPos* 189v, 241, 293; *BiałKat* 43v; *RejZwierc* 207v;

ModrzBaz 61v; *CzechEp* 327; Bo íprośna mowá pewna do vpadn drogá *KochFr* 80; *KochMRot* A2v; *ReszPrz* 93; *ZbylPrzyg* B2v.

»pewne ((na)pewniejsze) lekarstwo« [szyk 7:4] (11): *MurzHist* P3v; *RejAp* 132v; *RejPos* 205v, 327 [2 r.], 327v, 328; Bo tak P. Chryśtus raczył powiedziéć: Kthóрым odpusćicie grzéchy/ íá im odpulzczóny: kthóрым záttrzymacie/ záttrzymáné będą. Otóz maśz pewné lékárśtwo twoich grzéchów oddalenia *BiałKat* 336; *KarnNap* B, E3v; *GosłCast* 42.

5. *Zapewniający bezpieczeństwo, chroniący; certus, fidus, stabilis Mącz, praesens Modrz* (87) : *ConPiotr* 31v; *UstPraw* I2v; *RejZwierz* 15; *BielKron* 270v, 319v; *KochSat* A4; *Mącz* 126a, 378d; [białe głowy] weszły w rádę/ iákoby wdy kiedy vczynić koniec żeglowániu themu/ á iżby Troiánie obráli pewny kąt ku mieśzkániu *GórnDworz* Zv; *RejZwierz* 116, 138v, 166, 173v, 185v; Wprawdziéć nie było kóśztu ná máśzkáry/ Ale był závždy koń ná śtaniu rzéźwi/ Drzewo/ tarcz pewna/ y páncérz ná ścienie *KochFr* 104; *KochEpitCat* 110; *WisznTr* 16; *Zwierzętá*/ w pewnych iámách/ w pufzczách fię chowáią/ A Syn człowieczy nie ma/ gđzieby głowę fwoię Skłonił *GrabowSet* B4; *OrzJan* 93; *CiekPotr* 10, 64; *CzahTr* H2.

pewny komu (1): Oftry [brzeg] pewniejszy Flifom/ bo głęboki/ Przykry/ wyśoki. *KlonFlis* Fv.

W porównaniach (6):

~ *Jako comparandum* (4): wołę przedfię w tey mierze z piśmem ś. błędzić niżli z tymi to nowymi náuczycielmi tak bępiecznie iákoby iuż przepłynáwfiy/ y ná brzeg pewny wybrnáwfiy wykrzykác. *CzechRozm* 161v; A ty pomożesz káżdemu Człowiekowi pobożnemu. Okrijesz go láfką fwoią/ Iáko napewniejszyá zbroią *KochPs* 8; tám [do słowa bożego] iáko ná naypewniejszy zamek vćieczkę fwoię mieć zwykli *NiemObr* 24; *KołakSzczęśl* Cv.

Jako tertium comparationis (2): Mam Liśt taky odpapieża A pewniejszy niż zła wieża *RejKup* t7v; gđyż kroleśtwo Páńskie á moc y dobrodzyeyftwá iego niewidome íá/ ále íá pewniejszy niż widome/ á niżliby iuż w íkrzyni pewney leżáły *RejPos* 326. ~

W charakterystycznych połączeniach: pewny(-a, -e) brzeg (2), *granica* (2), *jama*, *kąt*, *łódka*, *obrona* [= fortyfikacje], *opieka*, *pancerz*, *plot*, *postanowienie* (2), *skrzynia*, *straż* (4), *tarcz*, *wieża* (2), *zamek* (2), *zawarcie*, *zbroja* (2), *żołnierz*.

Wyrażenia: »pewne ((na)pewniejsze) miejsce« [szyk 16:4] (20): *RejPs* 60; *GliczKsiąż* H5; *BibRadz* 2.Mach 5/9; Kláźtor Bífzowłki z Bífzowey nád Wiśłą przeciw Włocłáwiowi do Koronowá przeniośł Wiśław Bífkup Włocłáwłki dla pewniejszego mieyfcá/ bo ij tám rzeká Brdá w koło obieglá. *BielKron* 366, 226v, 306v, 319v, 327, 360v (9); Trzeba mieśca pewnego ízukać obozowi *KochSat* Cv; *Mącz* 73a; *RejZwierz* 167; *StryjKron* 492; *ActReg* 144; *VotSzl* D4v; *CzahTr* L; *SarnStat* 363.

»nic pewnego (pewniejszego)« = *nihil fortius Mącz* (4): Przeto oná [śmierć] zdradliwie nas łomi/ Nic pewnego ná íwiece nie mamy *BielKom* D5; *Mącz* 322c; *RejZwierz* 14v; *ZawJeft* 37.

»port pewny« (1): drogá dobrego życia bywa náydowáná ná świećie/ iáko drogá płynącym ná morzu/ do portu pewnego. *KołakSzczęśl* Cv.

Szeregi: »pewny a (ani) bezpieczny« (2): *BielKron* 306v; w iákiem też tu niebępieczeńśtwie morzá thego á fwiáthá tego obłudnego pływamy/ ná którym nic spewnego áni bępiecznego nie máśz *RejZwierz* 14v.

»pewny a (ani) mocny« (2): każdy pewnie woli wleść do owej [łódki] proſtey á nie málowaney á pewney á mocney/ niżli do owej málowaney á dziuráwey. *RejZwierc* 68, 167.

»pewny i warowny« (1): iżby do tego łkárbu Rzeczypołp: chowania/ pewnego mieyſcá y wárownego było potrzebá/ tedy nie rozumiem łnádnieyſzego nád Ráwłki/ Wárłzáwłki ábo Tykoćinłki zamek *VotSzl* D4v.

Przen (33) : A iżeś ty ieſt náwłłem nádzieiá moiá prołłę niechay cię mam łobie zá pewną twierdz na ktorey bych łie nic niełękał możnego nieprzyáciela łwego *RejPs* 103, 140; *RejKup* p4v; *LubPs* H2; S łzalonego łbá łkrzynká pewna ná rozum. *RejFig* Dd3v; *RejZwierc* B4, 254 [2 r.], 254v, 255v żp, Bbb3v; Iedná tylo ieſt owiec Chryłtułowych owczárniá: á inne włzytki iáłkinie łá łoterłkie. [...] Ieden tylo zbáwienny korab y pewny: á inne włzytkie łá rozboynicze/ á nie pewne łodki. *SkarJedn* 38, 38; W tobie [*Panie*] vłánié kłádzie dułzá moiá. Niechay włęę w pewnéy twych łkrzydeł załłonie *KochPs* 83; *SkarŻyw* 4; *KochSz* A3v; Człowiek ná łwiecie miełzka/ iáko wywołány/ A niema tu ná žiemni żadnéy pewnéy łciány. *KochTarn* 78; Tył ieſt Boże moiá vćieczká/ wieżá pewną/ y ná káżdym mieyłcu obroná *ArtKanc* L10v; A niechay iuż Vniłjé [*Polski z Litwá*] w łkrzyniách niechowamy/ Ale iá w pewny zamek do łercá podamy *KochProp* 15; *Phil* G2; Zgodá pobożna/ Polłki mur napewnieyłzy *PowodPr* 56 marg, 56.

W porównaniu (1): Tá zbroiá s cnoty kowána/ Ma być wiárá hártowaná. [...] A toć iłcie pewna zbroiá/ Pewnieyłza niżli płtra twoiá *RejZwierc* 254.

W charakterystycznych połączeniach: pewny(-a, -e) dom, korab, mur (2), okręt, skrzynka, stanie, łciana (2), twierdz, wieża, zamek (2), zasłona, zbroja (8).

Wyrażenia: »pewny (na(i)pewniejszy) port« [*szyk* 5:1] (6): Abowyem małżełłstwo włłelákyego grzełłfenya á zwłáłczá nyerządney miłósci y żádzey/ yełł napewneyłły port *GliczKsiąż* Pv, P2; Co COMPAS każe? Drogi Morłkié/ Gwiazdy niebiełkié/ wiátry łłufłzné/ Porty pewné/ ná thym burliwym [!] Morzu/ vkázuie Polłkiéy Koronie. *OrzQuin* A4; *Górndworz* Mm6; *ReszList* 141; *KochFragJan* 4.

»pewna (napewniejsza) tarcz(a)« [*szyk* 2:2] (4): *RejPs* 184; *LubPs* bbv; on [*Bóg*] iełł łkáłá náłzá/ bałztá náłzá: zamkiem obronnym náłzym: y wieżá mocná y tarczá pewną. *CzechEp* 271; *KołakSzczęłł* C3v.

6. Mocny, twardy, stabilny; stabilis *PolAnt* (31) : *BudBib Is* 22/25; Y inłzymi džiwnymi łpołoby ludzie rabiáli Spułty do Stáwów: ále džiłieyłzych czálów/ [...] łzczépáne žłoby z obłego drzewá kłáda/ bołá [!] pewnieyłżé. *Strum* G3; niech płynie pod dwor rzeká w pewnych brzegach záwárta/ byłtra/ przezorna/ łprołtowána. *GostGospPon* 170.

W porównaniach (4): A przeto my też tegoż zboru áłbo kołcyołá/ yáko pewnego łłupá y gruntu prawdy we włłem łye džiyrzeć mamy *KromRozm II* t3; *KromRozm III* M4; Y w práwie iy (iáko) gwozdz w mieyłce pewne *BudBib Is* 22/23; iż [*wiara*] nie o ládá kogo/ ále o Bogá łáme⁸⁰/ opieráć łię mułłi/ y ná nim łię/ iáko ná pewney opoce záłádzic má *NiemObr* 69.

Wyrażenie: »pewny grunt« (1): Ziemiá ták iełł napewnem gruncie vmocnioná przez łpráwę iego iż nigdy niemoże być wzrułłoná *RejPs* 152.

Przen (23) :

Wyrażenia: »pewny ((na)pewniejszy) grunt, fundament« [w tym: *grunt a fundament* (2)] [szyk 17:4] (13:10): A przedfyę y ten y on/ nye ná pewnym fyę gruncýe lądzi *KromRozm II* q3v, a4; *KromRozm III* A4v, P4; Moc fłowá boże⁸⁰/ to ielt grunt napewnyeyfzy/ a fundámenth kroleştwa iego *LubPs V3 marg*, V2v; *BibRadz* *4; *GrzegRóżn* D4; *RejAp* 183v [2 r.]; *GórnDworz* D4v; Iż żaden łobyę inłzego pewnieyřzego fundámentu á gruntu záłożyć nie może wiáry fwey/ [...] iedno ná thym imieniu Kriřtus Iezus. *RejPos* 293, 299, 301, 301v, 313; *CzechRozm* 91, 164v, 172; A iřz w ich [*Cymbrów i Gotów*] towarzyřtwie y z ich narodu Litwę/ Zmodź/ y Lotwę być kładę/ tedy tę rzecz ná pewnym fundamencie prawdą Hiřtoriey vgruntowaną/ zákládam *StryjKron* 31; *CzechEp* 271.

»pewna skała« (2): *KromRozm II* t4; Abowim Kořcyoł Kryřtuřłow na pewney řkále prawdziwą/ fwyętą/ á nyeporuřřoną náuką páńřką zbudowan yeřt *KromRozm III* D6v.

Szeregi: »mocny i pewny« (1): z ktorých [gadek] nie inego nierořcie/ iedno roznice/ zwády/ nieřnáfki/ [...] ktore tylko řářfuia/ y trapią vmyřł nařz [...]/ zwodzác nas z prořtey řćieřzki/ á od mocnego y pewnego gruntu odrywáiác *BibRadz* *4.

»pewny a nieporuszony« (1): iż ápořłolřka řłolicá/ to yeřt Rzymřka/ vřtáwyoná yeřt od bogá pewnym á nyeporuřřonym grunthem álbo vtwardzenim *KromRozm III* P4.

»pewny i opoczysty« (1): á iřz řie nie ná piářku w wierze řwey/ ále ná pewnym y opoczřřtym fundámenćie buduiemy. *CzechRozm* 164v.

»prawy a pewny« (1): Toć [řłowo boże] yeřt práwy á pewny grunt wyáry nářřey *KromRozm II* a4.

»pewny i przezpieczny« (1): ná kořcyelnym podányu y náuce/ yáko ná pewnym y przeřpyecznym gruncýe prawdy řáđzić fyę mamy *KromRozm III* A4v.

7. Stały, trwały, niezmienny, nieprzemijający; *certus Mącz*, *JanStat*; *stabilis*, *status Mącz*, *Cn*; *firmus*, *proprius*, *ratus*, *stativus Mącz*; *constitutus Modrz* (70) : *LubPs* K2v; *BibRadz Eccli* 44/20; *BielKron* 131; *Stative feriae*, Pewne řwięto/ które zawsze ná yeden dzień przypáda. *Mącz* 121b, 326d, 347c, 411c [2 r.], 417c; *BudBib Eccli* 44/20; gdzieby on zákon Moyřeřzow/ pod pewnym przymierzem Bożym pořtánowiony/ [...] miał być ná wieki trwác *CzechRozm* 86, 67v, 68; Zámierzyłeř krés pewny morzu/ że wiecznémi Czáfy wezbrác nie może/ áni řzkodźić řięmi. *KochPs* 155; *SkarŻyw* 347; iřz ci włořzy y Rzymiánie/ [...] pewnym y vmyřłnie náprořtowaným okřętow řwoich ku puřnocy wiátre m zachodnim vćiekáiác przed okrutnořcią Cefarřow tyrannow zářegłowáli w ty Zmodźkie y Litewřkie [...] káty *StryjKron* 71; *PudłFr* 32; *ZawJeřt* 15; *OrzJan* 104; *LatHar* 200; Iáko plánety ábo gwiazdy błákáiące/ mieyřcá wřchodu ná niebie áni zachodu pewnego nie máia *WujNT* 836; *JanNKar* D2; řkázuiemy: áby w Króleřtwie nářzym płaca Złotého Czérwoného była pewna/ to ielt áby zań dawano po puřkopi u *SarnStat* 926, 386, 928; A iáko řwiát ma cztery napřednieyřze wiátry ktore z pewnych kątow wieia: ták teź człowieká cztery ářfekty napřednieyřze vnořzą *KlonFlis* A4v, B.

W połączeniach szeregowych (4): yřz od dzyszyeřřzego dnya mamy myecz vyeczny pewny y prawy myędzy sobą pokoy *LibLeg* 6/158v, 6/77v; A ták práwo álbo zakon Pána Kryřtuřłow/ [...] pewny/ nyeomyřny/ dořkonáły/ wyeczny yeřt *KromRozm II* b3; *RejPos* 317.

W przeciwstawieniu: »ustawający ... pewny« (1): przetoż Páweł od rzeczy iuż vřtáwáiących y ginących/ ku pewnym y trwáiącym ná wieki/ napominał. *CzechRozm* 71.

W porównaniu (1): MOy wiek/ czałem krotkim/ iák łznurem zmierzony/ A iáko gránicą pewną obtoczony *GrabowSet* B2.

W charakterystycznych połączeniach: *pewne(-y, -a) biegi (planet)* (2), *granice* (2), *kres, małżeństwo, nauka, osiadłość, płaca, pokpj* (3), *postępek, powołanie, prawo, przedsięwzięcie, przymierze* (5), *przyswolenie* (2), *święto, umysł, wiara* (3), *wiatr, wina [= kara pieężna], wysługa, zakon*.

Wyrażenia: »pewne mieszkanie, mie(j)sce (a. miasto)« [zawsze z przeczeniem: o koczowniczym lub włóczęgowskim trybie życia, też o życiu ludzkim na ziemi] = *certa sedes, domicilium constitutum* *Modrz*; *stabile domicilium Cn* [szyk 11:5] (11:5): *MiechGlab* 21, 37; yłz łzye tho od thego lyotrowłthwa łtalo kthore nygdzyey pewnego myełcza nyema. *LibLeg* 11/136; Ci co po myełfách pułtych vłtawicłzyne chodzą/ A ná pewne myełfákanye nigdy nye vgodzą *LubPs* Y4v, L [2 r.], T6v, Y4, ee2v; *KrowObr* 23; *OrzList* d3v; iákoby chćiał rzec że ná tym świecie wędrujemy niemáiąc tu pewnego miełfkáńia *BibRadz* II 100d *marg*; *Nomades*, *Lud w Affrice*/ też w *Scythiey* którzy nie mayą pewnego miełfkáńia, tilko fie s byđłem y tám y lám tłuką/ máłe cháłupki s łobą wożą *Mącz* 249b; *ModrzBaz* 123, 126v; *CzechEp* 60.

»nic, co pewnego« (9:2): *BibRadz Eccle* 7/15[14]; *Mącz* 191c; *RejPos* 112, 317; Pomniác też na odmienność łwiátá mizernego/ A iáko ná nim nie máłz nigdy nic pewnego. *RejZwierc* B4, 144, 152v; *ModrzBaz* 97; *SkarJedn* 338; *KochMRot* A4; *GosłCast* 24.

»pewna rzecz« [szyk 1:1] (2): *BielŻyw* 66; Niemáłz ná świecie żadný pewný rzeczy [...]. *Zacność/ vrodá/ moc/ pieniądze/ łławá/ Włzyłtko* to minie iáko polna trawá. *KochFr* 4.

Szeregi: »pewny ani gruntowny« (1): Abowiem ci piełzczółzkowie co ie forthuná opánowálá á co ie rołpieściłá nigdy nie máią nic pewnego áni nic gruntownego około łiebie/ á nápoły s połmiechem o káżdą fie rzecł pokułfzáią. *RejZwierc* 144.

»pewny a nieodmienny« (1): dziś Bożym przyiáćielem być y pewnieyłzą á nigdy nie odmienną wysługę mieć v niego mogę. *SkarŻyw* 76.

»niepochybny i najpewniejszy« (1): A to łłowo Wierzę [...] [znamięnuje] niepochybne y náyprawnieyłze przyzwolenie/ ktorým vmyłł człowieczy mocnie y łtátecznie wierzy Pánu Bogu *KuczbKat* 10.

»pewny, (a) stały (a. stateczny)« = *stabilis et certus, firmus et constans* *Mącz* [szyk 2:1] (3): *Stabilis et certa sententia*, Stałe á pewne przed łię wzięcie. *Mącz* 411c, 417c, 418b.

»pewny i (a(l)bo, a, ani) trwały (a. długo, a. na wieki trwający)« = *certus et diu duratus* *Modrz* [szyk 4:1] (5): Ze włzego towarzyłtwa żadnego drołłzego niemáłz żadnego trwałłzego á pewnieyłłzego, iedno gdyż mężowie dobrzy iednołtaynych obyczáiw towarzyłtwem łpoieni bywaią. *BielŻyw* 118, 66; *RejZwierc* 152v; *CzechRozm* 71; Bo á co pewnego ábo długo trwáiącego połtánowić mogą ci/ ktorzi łię wıęcey około gołpodárłtwá [...] báwili: á tych náuk/ ktore zámýkáią w łobie źrzodłá praw [...] nic nieumieią? *ModrzBaz* 97. [Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.]

»pewny a ustawiczny« (3): Odrażáją fye też tym znákyem od kołcyołá zbory kácyrzow: ktorzy pewney á vłtawicłzney náuki nyemáją/ ále dziś to połtánowią/ yutro co inego przeciwnego *KromRozm* III D7; *Diar* 94; [nieba sq] pewnymi a vłtawicłznymi biegi ozdóbione. *KuczbKat* 380.

8. Niepodważalny, jednoznaczny (22) : *KromRozm III* G6v; *LeovPrzep* a2v; Ieśt tedy Pokutá [...] obrzydzenie y omiérzenie złości swoich/ z pewnym vmyśłem poprawienia y polepszenia żywota swoiego. *BiałKat* 376, 258v; *KuczbKat* 185 [2 r.]; *SkarJedn* 360; Do tey zgody każde ná świecie prawo/ zmierzać ma/ zgodę ma mieć zá cel naypewnieyŹy. *GórnRozm* E2v; *ZawJest* 36; *Calep* 418a; *OrzJan* 93; *LatHar* 209 marg; Ná pierwszym każdego narodu náwroceniu ná wiárę Kátholická/ pewna formá y sposób náuki ábo reguła wiary bywa podawána *WujNT* 543; gdyż do tych czásów [wymienione województwa] pewnego práwa dochodzenia spráwiedliwosci między sobá niemieli. *SarnStat* 1195, 131.

Zwrot: »za pewny mieć« (1): Iż wietŹa część ieśt artykułów wiary ich/ ktore oni v siebie zá pewne máiá/ ktorych przyczyny y sposoby nie są im wiadome. *CzechEp* 191.

Wyrażenie: »nic, co pewnego« (2:1): *BielKron* 81; W tych rzeczách/ o kthorych Piśmo Boże nic pewnego nie stánowi/ Zwyczaj ludu Bożego [...] zá przykazanie chować mamy. *WujJud* 195v; [Tyberiusz] Trzech miernych postánowił. Zápieczętował też ziemŹki fkarb/ y spraw żadnych mieć nie dopuścił/ áżby było pirwey co pewnego około pomiáru spráwiono. *Phil* P4.

Szeregi: »pewny i gruntowny« (1): tedy iuŹ żadnemu o iego [Chrystusa] mocy/ y zacności namniey wątpić nie trzebá: áni Źie ieŹy/ dziwować ábo Źie ieŹy sprzeciwiać: gdyż pewna y gruntowna ieśt *CzechRozm* 36v.

»pewny a nieodmienny« (2): [Chrystus] grunt zbáwyenya náŹŹego pewny á nyeodmyenny z przodku postánowiłŹy/ o nyektorych rzeczach rádę nam tylko/ á nyeprzykazánye zoŹtáwił *KromRozm II* x4; *CzechRozm* 62v.

9. Prawomocny; ratus Vulg; certus (certior) JanStat (60) :

a. O aktach i procedurach prawnych (52) : IŹby zmová pewna byłá/ PierścienieŹtá záłożyłá. *BierEz* D4; *LibLeg* 11/22, 33, 86v, 108; abi tak o granicze yako y o ynne krziwdy postánovienie pewneŹie Źtáło *ComCrac* 15; WYznánie/ ieśt pewna á iáŹna odpowiedź álbo zezwolenie Źtrony odpowiedney ná zálobę Źtrony Powodney/ przed włáŹnym Sędziem vczynione. *GroicPorz* yv, ee3; Potym poŹeł od iechał niewŹiáwŹy pewnego poŹełŹtwa *BielKron* 217v; *RejAp* 157v; *RejPos* 175, 317v; *RejZwierc* 154v; *ZapKościer* 1582/41, 1587/68v; Więć y teraz to waruiemy cóŹmy pierwey Constitutiami pewnemi warowali. *ActReg* 46, 49; Oyćiec náŹz vŹtáwił péwnym Przywileiem/ który ieśt nápiŹan o Źoli poŹtronnéy/ [...] iáko ma byđż zápowiedána/ y iákoŹy Źie w zápowiedániu ieŹy spráwować miano *SarnStat* 384; ták iŹ Źie też nie boiá przez napráwné y podŹtáwioné oŹoby iuŹ w ŹáđziéŹh/ iuŹ v ziemŹkich ksiąg pewné zeznávánia czynić imięniem tych oŹób *SarnStat* 570; A Źeby doŹtátecznieyŹzá moc wŹŹyŹtŹki przerzeczoné rzeczy wŹięły/ kazáliŹmy dla pewnieyŹŹéy mocy ninieyŹy liŹt Pieczęćiami náŹŹemi vtwiérđzić. *SarnStat* 991, 54, 117, 165, 761, 896 (19); niechayby wŹŹytko pod iŹtotnymi rekognicyámi odbieráli: á tákŹe pod pewnymi kwity wydawáli. *VotSzl* E.

W porównaniach (6): *RejAp* 159; Gdzie nam to pewnemi obietnicámi BoŹtwa Źwego/ á nie ináczey/ iedno iáko pieczęciá pewná/ zápieczętować raczył *RejPos* 45v, 309; *KarnNap* E3; *SkarJedn* 46; tedy pod Stárym teŹtámentem [...] vmová y obietnice BoŹe/ ná piŹmie/ iáko ná pewnym przywileiu pozostály. *NiemObr* 73.

W przeciwstawieniu: »niepewny ... pewny« (1): którzy [posłowie] takowy sposób statutów y prawá poprąwiony/ ná Wálny Séym [...] przynioszy/ będą mogli [...] oné zá potrzebą z lepším baczeniem poştánowić/ [...] żeby iuż nápotym zá niepewné pewne/ zá niepożyteczné/ pożyteczné fądowné wítawy były *SarnStat* 56.

W charakterystycznych połączeniach: pewny(-a, -e) cyrograf, kondycyje, konstytucya (5), kwit, listy (5), minuta [= kopia dokumentu], moc, odpowiedź, pieczęć (3), poselstwo (2), postanowienie (4), potwierdzenie, przewod prawa, przywilej (5), świadectwo, umowa (zmowa) (5), ustawa, zapis, zezna(wa)nie (2).

Fraza: »pewna rzecz będzie« (1): Ieśliż by więc po tych to fłowiech ci álbo owi/ chcieli co przydać álbo wiąć do tego/ wczynią to z fpołącznego przyzwolenia: á cokolwiekby przydáli álbo więli/ gwieśna á pewna rzecz będzie [rata erunt]. *Leop* 1.*Mach* 8/30.

Zwrot: »mieć za pewny« (1): Gdyż ten pirwszy reces piotrkowski chociemy ji mieli za dobry i za pewny dosyć, jednak tak bezpieczny nie był, aby glosowan być nie miał od WM. *DiarDop* 118.

Wyrażenie: »nic pewnego« (1): Alie czofie spískow y ziazdow Szeymovych doticze spolnych Xięstwa wielkiego Litewskiego fKoroną Polską wtemefmy nicz wczynicz pewne⁸⁰ na ten czas niemogli *ComCrac* 11v.

Szeregi: »dobry i pewny« (1): *DiarDop* 118 cf *Zwrot*.

»gwieśny a pewny« (1): *Leop* 1.*Mach* 8/30 cf *Fraza*.

»pewien a ist« (1): gotowifmy fwámi wczynić pokoy wielki/ y piśać do wrzędnikow krolewfkich/ áby wam odpuścili [...]. Bo cófmy kolwiek poştánowali fwámi/ to pewno á ifto bądź [vobis constant]. *Leop* 1.*Mach* 13/38.

»mocny i (a) pewny« (2): bo gdy się pirwszem [kondycjom], ktoreśmy za mocne a pewne rozumieli, dosyć nie staje, jako mamy ine wynajdować *Diar* 29; *KamNap* E3.

»pewny i namowiony« (1): I owszem na potrzeby Conuocatiey Warszawskiej to warowano ze ztą pewną y namowianą [!] vmową KIM Koronowany bydz ma iz nam Prawa wszystkie y Privilegia [...] poprzysiądz mą [!] *ActReg* 21.

Iron. (1): gdy mię [ksiądz kanonik] zowie miefzańcem/ Tokarzem/ Klechą Antychrístowfkim/ Słąfką bestyą/ [...] Nie tylko w przedmowách fwych: ále też y w kazániach/ [...] tak y owák názywaiąc: żeby tych fámych Krześciánfów IM. pewnych pieczęci mógł kilká árkuży zebrać. *CzechEp* 63.

Przen (1) :

Szereg: »pewny i prawdziwy« (1): A iz to fzczyra prawda ieft/ fą na to iafzne lifty Syna bożego/ [...] piśmo cztyrech Ewangeliřtow/ fpieczęciani [!] pewnymi/ y pradziwymi/ to ieft f fwiatořciami kořcielnymi *SeklWyzn* f4v.

b. *O układach politycznych* (6) : iz fie vrodziła ná then čás Henrykowi krolewcowi Fráncufkiemu corká Izábellá/ dla pewnieyřzego przyacielftwa krzcił ią krol Angielřki. *BielKron* 226, 218, 253, 375, 382v; że też Niemiecką ziemię/ Włofką/ y Węgielřką pewnym blifkořci przymiěřem mamy z króleftwem fpoioné. *OrzJan* 63.

c. *O kompetencji sądu (1)* : żadný diláciiéy dłużnik/ [...] mieć nie będzie: wyiawfzyby przed pewnym ładem pokazał/ y állegowałby kwitowániém siebie/ względem dofyć vczyniénia zá dług tenże zápifány. *SarnStat* 698.

d. *O władzy (1)* : Zá co my tegóz Páná Władyfłáwá Króla chcąc [...] pewniefzého Mfzého [!] vczynić [*ipsum reddere certionem*]/ [...] obiecuiemy: iż wielkie Księstwo przerzeczone Ziem Litewfkich/ y iné Pánftwá tego Księftwá [...] temuż Pánu Władyfłáwowi Królowi [...] máią [...] przypásć *SarnStat* [994].

10. *Bezpieczny, nie zagrożony niebezpieczeństwem; spokojny (9)* : *BibRadz Gen 8 arg*; ázaż gość pewien ná drodze fwoiey álbo także y w gofpodzie fwoiey? Azaż kmiotek pewien domá? pewien ná tárgu? [...] Wfzędzy á wfzędzy wilkow pełno/ wfzędzy á wfzędzy ná ładził fie ieden ná drugiego áby go w czym podeydz á podftępić mogł. *RejZwierc* 78.

pewien od kogo (1): zákrył bych fie od wfłytkiego fprześciwieńftwá wpálacoch twoich/ á był bych pewien iáko ná namocnieyfley fcale od wfłytkich fprześciwnikow moich. *RejPs* 39.

W porównaniu (1): *RejPs* 39 *cf* *pewien od kogo*.

Wyrażenia: »nic pewnego« (1): nic tak iftego á pewnego niemałz aby nad łobą iakiego niebezpieczeńftwa nie miało *BielŻyw* 105.

»pewne sumnienie« [*szyk 1:1*] (2): *BiałKat* 121; W życiu chciałbym takiego [*ziemianina*]/ [...] ktory z Bogiem wiernie: [...] á fzczerze z ludźmi żywie. Ma zdrowie dobre/ sumnienie pewne/ żonę vczćiwą *GostGospPon* 169.

Szeregi: »pewny ani bezpieczny« (1): iż ci wfzyfcy Proroczkowie niedofzli/ nigdy nie łą pewného ani bezpieczného sumnienia: przeto/ iż łą zaślepieni *BiałKat* 121.

»isty a pewny« (1): *BielŻyw* 105 *cf* »nic pewnego«.

»pewny a spokojny« (1): pátrzay/ [...] iáka to ieft rofkofz wielka/ dzyerzeń wiarę á ftałość Pánu fwoiemu/ á w rofkofzy y w pewnym á fpokoynym żywocie záwždy chodzić przed fwiętym Máyeftatem iego *RejPos* 331v.

11. *Ogólnie pozytywny: słuszny, właściwy; sprawny; w dobrym stanie; certus Vulg, Modrz; exploratus Mqcz (30)* : Cżemu w nogach łą przeguby iako w biodrach/ w kolanach etc. (–) Dla richleyfzego y pewnieyfzego poftępowania, ktore by nie było tak fłufzne okrom przegubow w ftawiech. *GlabGad* F3; Ocyec káždy myawfły one [*dziatki*] áczby iuz łnadź ná pewny ftan yáki wydał/ przedfię fwey pilności o nich nye ma fkládać. *GliczKsiąż* Q3, Q2; *LubPs* T2 *marg*; Formalis temperatura [= *właściwa proporcja składników dla sporządzenia odlewu*] aeris. Pewná przyładá miedzi. *Mqcz* 134b, 306b; *GórnDworz* Hh6, Ii6; Małz tedy dwie náuce/ y możefz vżywáć któręy chcefz: iedno więdz/ żec piérwfa náuka ieft pewnieyfza/ á niż tá co ią Durer y Forcyus nápifał. *GrzepGeom* I2v; *Strum* C, C4v; *ModrzBaz* 98; Keinen fortgang haben, Być bez pewnego fczęścia. Non succedere. *Calag* 305b; Zoná vczćiwa ozdoba mężowi/ Y napewnieyfza podporá domowi *KochPieś* 42; Dayćiefz mu tę maźnicę vwiązaná łyki/ A ktemu práwie pewné od wozá orczyki. *PudłFr* 78; dułzy mey/ ftądby fie twierdziło Zdrowie: y co dzień pewnieyfzeby było. *GrabowSet* O3; *WujNT Act* 26/5; *WitośłLut* A3; *KlonFlis* E4.

N sg f w funkcji orzecznika (3): *Strum* Cv; Bo to napewnieyfza na wyrokách Bożych wiernym przeftáwáć/ á ludzkie choćiałz ozdobne wynálafki imo fie puřzczáć. *CzechRozm* 96v; *CzahTr* L4v.

W połączeniu szeregowym (1): we wśsem/ co fye fcyąga ku lepśsemu [...] wśfytkyego kołcyoła/ aby pewna/ dobra/ y porządna fprawá/ zgodá/ y yedność záchowaná była. *KromRozm III* G2.

W porównaniu (1): Do ktorego fundámentu piśmá Prorockiego y Apostoľskiego/ te rozmowy Chriřtiánřkie wam przez mię fpiśáne/ drogę pokázuią y do niego wřzędę iáko do celu pewnego godzą. *CzechRozm A3v*.

Fraza: »napewniejsza to rzecz jest« (1): Napewnieyřza to/ y z náuką piśmá ř. bårzo zgodna rzecz ieřt/ tych czáľow ktorych z gořcińcá rozlicznie wřtápiono/ řtarych řię drog trzymáć/ albo pewnych wodzow. *LatHar* +6.

Wyrażenie: »nic pewniejszego« (1): tedy niemářz nic pewnieyřszego/ iedno temu cáľe wierzyć: iřz oprocř wřzech náľzych wćzynkow Bog řám z řáľki řwey wřprawiedliwia nas *CzechRozm* 209.

Szeregi: »dobry i pewny« (3): *RejPos* 350; Co się ticze reguly, ktorą mi V m napisal, [...] ieřt bårzo dobra i pewna. *KochList nľb* 2; Dwoies mi tu wřprawiedliwienie pokazał: prořę cię tedy powiedz mi/ ktore z nich ieřt lepřze y pewnieyřze/ zá ktorebym řie iáć miał *CzechRozm* 207. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*]

»pewny i dostateczny« (1): Z niego [*rozmyřłania*] tedy znáćnieyřze wyrozumienie rzeczy Boľkich zá czáľem rořcie: z niego pewne y dořtáteczne řámego řiebie poznanie *LatHar* 663.

12. *W wysokim stopniu, znaczny, silny; certior JanStat* (20) : *BierRozm* 18; ktore řéřz [...] doctormi zakonu zowiemy wedľe zwyczaui/ wřzakře lepřei ié zwać/ vczonęmi wzakonie/ abo řáďowęmi/ a prawněmi/ dla pewnieyřzy różnice międy nimi. *MurzNT* 174 *marg*; *BielKron* 410; *RejAp* 195; A ci řtroře powinni pořpolitey rzeczy/ Iuř ieřy pewnie nie bęďa mieć ná pewney pieczy. *RejZwierc* 245; *ReszPrz* 12 *marg*, 47; Tym bowiem řpořobem [...] powařność prawá v wřzytkich bęďie řławnieyřza y pewnieyřza. *Phil* S3; Chceřz [*Boře*] to podobno pokázáć ná oko Ze/ gwiazdy one/ co řwiecá wyřoka Námi tu rządzá [. ..]: więć zá tym wřánie/ W Marřie niř w tobie/ pewnieyřzeby Pánie. *GrabowSet* D4v; *SarnStat* 1070, 1099, 1114, 1284; *PowodPr* 46.

Szeregi: »pewny a doskonały« (1): aby była tym pewnieyřza á dořkonáľřza miłość y powinowáćtwo krolow/ Węgieřkie^{go} y Poľkie^{go} [...] potrzebá ieřt oľobnego ná řwoy czás z iecháńia á rokowáńia řpolnego. *BielKron* 412v.

»mocny i pewny« [*szyk 2:1*] (1): GDyř řię wiele rzeczy w Chřeřćijáńřkiej náuce ľudźiem podawa/ o ktorych trebá mieć pewną y mocną Wiáre *KuczbKat* 9; *NiemObr* 69 [2 r.].

»pewny i (a) nieomyľny« (2): W ten czás bowiem náďdzieiá nie řłábieie/ kiedy ná wierze pewney y nieomyľney/ iáko ná fundámenćie mocnym řtoi. *NiemObr* 69, 69.

13. *Okreřľony (którego tu, w tekřcie uogóľniającym się nie wymienia, ale w konkretnej sytuacji można wymienić); ustalony; certus PolAnt, Mqcz, Modrz, JanStat; statutus Vulg, Pol Ani; status Mqcz, Modrz; aliquis, dignus, praescriptus Mqcz; dispartitus, iustus, ratus Modrz; dictus JanStat* (666) : anym go był anym yemv pewnych ran zadał krvavych y szynych *ZapWar* 1539 nr 2595, 1507 nr 1988, 1542 nr 2556, 1550 nr 2683; Czemu natura nozdrze wćzyniła. (–) Są tego pewne przyczyny. Piřwřza dla oľlachczenia twarzy człowieczey, bowiem nie byľoby nicz řadnieyřszego gdy by byľy dziurki one áże w głowę ziaiące. Druga [...] *GlabGad* B7v, C8, D7v; *LibLeg* 7/35v, 10/68v, 11/22, 133; *ComCrac* 21v; *KromRozm I* L4; *MurzNT* 38v; Wkařdy m piřmie wielé na tym náľeży/ aby kařďé řłowo byľo

czytano i piáno/ nie iako tako/ ale pewnym obyczaiem *MurzOrt* B; *KromRozm II* f2v, x2; *GroicPorz* C2, h3v, m2v [2 r.], pv, r3v (12); *Leop Is* 57/6, *Philipp* 3/14; *OrzList* g; *OrzRozm* R; *BielKron* 81; *GrzegRóżn* [N3]v; *KochSat* [C2]; *KwiatKsiąż* D3, K4; Manceps, Wárownik/ Ten który przedawłzy ymienie/ zápiłuye łie pod pewnym zákládem wárowác *Mącz* 206a; Lex commissoria, Połtánowanie álbo ziednánie dwu łtrón pod pewną vmową *Mącz* 226a; Muria, Nieyáka ołobliwa polewká z pewnych ryb od łtárych czyniona. *Mącz* 238a, 38d, 50a, 87a, 89b, 126d (30); *OrzQuin* E4v [2 r.], G4, Mv, P4v, S4v, T [2 r.], T4v [2 r.]; *GórnDworz* I4v, Pv, Q2v, T4, Z4 (8); *HistRzym* 43v; Byli dwa dlužnicy winni pánu iednemu pewne długi łwoie/ ieden więcey/ drugi mniey. *RejPos* [310]v, 58v, 317; *BielSat* Nv; *KuczbKat* 5, 145, 175, 245, 405; *WujJud* 192; *WujJudConf* 151v, 165, 189v; *RejPosRozpr* c2; *BudBib* b; *HistHel* D2; *CzechRozm* 35, 35v, 87v, 92v, 133v (8); AŁe tego włzytkiego głowá łiełt/ áby práwá były popráwione/ á pewną drogą/ y pewnym łpołobem łpiáne. *ModrzBaz* 96v; nie zdrogiby było/ dárowác miełzkánie żołnierzom ná onych mieyłcách gđzie ich słuźby trzebá/ náznáczywłzy im pewną część polá/ áby tám y ożeníáli łię/ y czeładź domowá chowáli *ModrzBaz* 126v, 3, 3v, 5v, 35, 48 [2 r.] (20); *SkarJedn* 217, 239; *KochOdpr* B2; *Oczko* 20v [2 r.]; idąc tędy z pewnymi towarzyłzmi ku Polłzłcze [...]; drogę onę piełzo y boło odpráwował *SkarŻyw* 575, 202, 445, 545; *ZapKóścier* 1580/4, 13, 17, 1582/27, 32v; *StryjKron* 330, 572; *CzechEp* 94, 253; *NiemObr* 35, 57, 58 [2 r.], 69, 95, 96; *KochPhaen* 15; *KochWz* 138; *ReszPrz* 10; *ReszList* 158; łesli gđzie obieráią Pána łobie poddáni/ tedy go obiera íáka część łudźi/ obiera go pewny íáki łtan/ zá pewnemi vłtáwámi *GórnRozm* A, A marg, E2, K2v, K4v [2 r.], M3; *ActReg* 11, 26, 32, 107, 127; *Calep* 317b, 896a, 1007a; *GostGosp* 2, 144, 148; *GostGospSieb* 169; *KochAp* 13; *OrzJan* 49; *LatHar* ++7, 57, 116, 123 [2 r.], 124 (26); [píszel] o niektorych niezgodách y łwarách/ ktore miedzy nimi były/ z łtrony pewnych náuczycielow *WujNT* 576, *przedm* 3, s. 297, 368, 655, 730, 735, 862; *JanNKar* C3 [2 r.], C4v, E2; Andrżéy ácz łie znał íż łąkę pokołił/ włzáłke to przyłóżył/ íż Włódarz Bártkowi tę łąkę zá pewné pieniádze íemu ku pokółzeniu przedáł *SarnStat* 671, *7v, [2], 20, 68, 76 (44); *GrabPospR* L; *VotSzł* Cv, D3v [2 r.], E3; *KlonWor* 16, 18, 51.

W przeciwstawieniach: »wszystek (3), każdy (2), ładajaki ... pewny« (6): *Certis de caussis*, Dla pewnych á nie ładáyákich przicin. *Mącz* 49d; *CzechRozm* 109, 190v; gđż tákíe pície/ nie włzyłtkíem/ ále pewném chorobám tylko/ pomoc móże *Oczko* 22v; íż to cudo bywáło nie ná káżdym/ ále ná pewnym mieyłcu/ w Hieruzálem *WujNT* 322, 322.

W porównaniu (1): Doległóściam/ nędzam/ y dziwным chorobam/ Závždy [człowiek] podłedz mułi íákby pewnym probam. *WisznTr* 32.

W charakterystycznych połączeniach: pewny(-a, -e, -i) cel (6), część (14), człowiek (ludzie) (8), droga (4), dział, trafunki, granica (4), koniec (3), kłształt, lato [= rok], obyczaj (3), osoba (persona) (15), piątno, początek, podobiełństwa, porządek, postęp [= sposób postępowania], potrzeba, powód, przyczyna (25), przypadek (5), rzecz (5), słowa (słowo) (7), sposób (3), sprawa (6), strony, łrózłdki, termin, wględy, znak (6), znamiona (2).

Wyrażenia: »co, nie pewnego« = *aliquid cert i Modrz* (3:3): Bo tho łámo słowo łtan przez łię nic pewnego Nie znáczy/ áż rzecz pewną przyłáczyłz do niego. *GrzegRóżn* [N3]v, H2v; Nierozumáłci tu

Ieremiałz/ żeby gwiazdy niebiełkie známiony niebyły/ álbo czego pewnego nie znaczyćły *LeovPrzep* b2v; *ModrzBaz* 12v, 81v, 122v.

»pewny czas« = *certum tempus* *PolAnt*, *Modrz*, *JanStat*; *statutum tempus* *PolAnt*, *dies certus*, *ratum tempus* *Mącz*; *iustum a. dispartitum a. statum tempus* *Modrz* [szyk 88:49] (137): *OpecŻyw* 13; *FalZioł* IV 50d; *LibLeg* 6/157v, 7/69v; *KromRozm II* k4; *Diar* 23, 25, 28, 29; Ten Pan ktory pewne czáfy zálóżył Miefiącowi/ Też y Słońcu [...]/ Ten Pan położywłzy ciemność vkazał śwą dziwną moc *LubPs* X6, bb3; *GroicPorz* 1v [2 r.], ee2, 11v; A tyć też łą zacne świetá Pánłkie á świete łchadzki/ ktore czáfu pewnego miewać będziecie. *BibRadz Lev* 23/4, *Gen* 1/14, I 1c *marg*, 2.*Esdr* 2/6, *Dan* 7/12, *Hab* 2/3, *Eccli* 17/2, II 178b *marg*; *Fiduciarius heres*, *Opiekun*/ álbo dzierzáwcá cziiyego ymienia aż do pewnego czáfu. *Mącz* 126b, 50a, 193c, 217a, 291b, 347c (9); *RejAp* 108, Ee4; *RejPos* 5v; *BiałKat* 21; *KuczbKat* 85, 220 [4 r.], 295, 370; V nas lepák nie kázdy kościół łobie czáfy obiera po łwey woley/ ále włzyłtki kościoły pewne czáfy máią Swiát y Połtow *WujJud* 188, 187 [2 r.], 190v, 196, 198; *WujJudConf* 186v, 188; *BudBib Gen* 1/14, *Ex* 34/17, 2.*Esdr* 2/6, *Esth* 9/27; *CzechRozm* 34v, 37, 65, 85v, 86 (13); *ModrzBaz* 20v [2 r.], 32v, 44v [2 r.], 46v, 54 (14); *Oczko* 9v; *SkarŻyw* 444; *CzechEp* 217 [3 r.], 292, 310 [2 r.]; *NiemObr* 75, 126; *ReszHoz* 119; *GórnrRozm* K3v, L; *ActReg* 4; *GostGosp* 162; *KochFrag* 18; *LatHar* 302 [2 r.], 420; Kátholicy fię od niektorych potraw pewnych czáfów włtrzymawáią *WujNT* 64, *Ioann* 5/4, s. 322, 398, 439, 452 (9); Dla tego łkazáliłmy/ y chcemy: áby pewnych czáfów álbo godzin/ [...] łády były odpráwowáne *SarnStat* 785, 86, 106, 717, 723, 733 (14); *GrabPospR* M2v; *PowodPr* 82; *SkarKaz* 39a, 41a, 385a, 634b; *VotSzl* D2v, D4, E [2 r.]; *PaxLiz* A2; *PudłDydo* B4v; *SzarzRyt* B3v.

»pewny dzień« = *status (a. statutu) dies* *Vulg*, *PolAnt*; *praescriptus a. status dies* *Mącz*; *certus dies* *JanStat* [szyk 25:17] (42): thedi on valáłchin ma połstawicz poráką abi pewnego dnýa łtanal, przed połtharółczim kolomeyłkym *MetrKor* 40/820; *LibLeg* 7/69v; *MurzNT* 13v [2 r.], 38v, 111; *GroicPorz* m; *Leop Act* 12/21; *UstPraw* I; Ad diem reverti, Ná pewny dzień fie wróćić. *Mącz* 488d, 3b, 417c; *GórnrDworz* Bb2v; Chřeściánom przyłtoi áby pewnych dni Pána Boga chwalili. *KuczbKat* 300 *marg*, 300; *WujJud* 43, 189v; *BudBib Prov* 7/20; *CzechRozm* 71v; (*nagł*) *Dziennik*. (–) To iefł/ Żywoty świetých y obroki znich duchowne ná kázdy dzień przez cáły rok/ z kázánmi krotkimi ná świetá przednieyłze pewny dzień w rok máiące. *SkarŻyw* 1, 270, 481; *ZapKościer* 1580/4; *StrykKron* 140, 562; *ReszHoz* 132; *ActReg* 21; *Phil* C3; *LatHar* ++7v, 119, 323; *KołakSzczęł* C3v; A dnia pewnego Herod oblokłwłzy fię w łzátę krolewłką/ łiadł ná łtolicy *WujNT Act* 12/21; *SarnStat* 126, 285, 296, 727, 867 (8); Y był iefłczce w zakonie przyrodzoným zwyczaj/ dni pewne y czáfy po vmárłých do płákánia ábo żáloby náznázázć. *SkarKaz* 385a.

»pewna godzina« = *certa hora* *Mącz*, *JanStat*; *hora statuta* *Modrz* [szyk 11:1] (12): *KwiatKsiąż* Gv, N4; *Mącz* 217b; *WujJud* 187 [2 r.]; *WujJudConf* 186v; *ModrzBaz* 131v; ten był záfłze zwyżáy kościółá Boże⁸⁰/ ktory od pocáztku miał pewne godziny modlitw: ktore zowá *horas canonicas*. *WujNT* 26, 407; *SarnStat* 785; W pewne godziny dzień/ nocy/ łieniowi/ W pewne godziny noc złtępuiąc dniowi *SzarzRyt* A3.

»jaki(ś), niejaki pewny« = *certus quidam* *Mącz*; *certus aliquis, aliquis iustus* *Modrz* [szyk 7:5] (10:2): *Mącz* 310b; gdy fie zeydą ná iákie pewne á włzeteczne mieyłce łwoie/ iáko łkaczá/ iáko pijá/ iáko fie

oblápiáią *RejPos* 334v, 243v; iż wśyſtki narody pewne nieiákie Świętá y poſpolite miewáły *KuczbKat* 295; *ModrzBaz* 44v, 120, 133v; *MWilkHist* K2v, K3v; Ták teſ Antychriſt przymuſi wśytkie łwe poddáne pewną cechę iákáſ ábo piátno noſić *WujNT* 869, 129, 693.

»jeden pewny« (8): *WujJud* 71v *marg*, L14v; *CzechRozm* 71v; *CzechEp* 6; iż iáko P. Chriſtus/ ták teſ y Antychriſt będzie ieden pewny człowiek/ máiący właſne imię *WujNT* 869, 716, 820, 837.

»pewny kres« [szyk 9:1] (10): *LubPs* dd2v *marg*; *BibRadz* *4 [2 r.], I 283c *marg*; *Mqcz* 450b; *GórnDworz* V8v, X, li7v; wśyſtki rzeczy łtworzone pewnymi łwoiey doſkonáłoſci krefy zákrefzone bywáią *KuczbKat* 100; *LatHar* 291.

»pewna(-y) liczba, poczet« = *certus numerus* *Modrz*, *JanStat*; *certa pars, modus* *Modrz* [szyk 42:3] (30:15): *KłosAlg* Av; *RejPs* 59; *ConPiotr* 32v; *LibMal* 1553/179, 1554/184 [2 r.], 184v; *LubPs* L2; *GroicPorz* h4v; *LeszczRzecz* A3v; Támſe ſię zeſzło ku Alcymowi y Báchideſowi ludzi vczonych pewny poczet y zgromádenie *BibRadz* 1.*Mach* 7/12, *5v; *RejAp* 117v; *GórnDworz* Gg2v, Hh5; *RejPos* 289v; *BudBib* I 234a *marg*, 1.*Mach* 7/12; Przeto trzebá [...] káſdemu Pánu wedle łtanu iego pewną liczbę ſług zámierzyć/ áby nád nię wiécey ſług nie chował. *ModrzBaz* 37v, 33v, 92, 103v [2 r.], 119, 120 [2 r.]; *CzechEp* 376; *KochJez* B2; Máią Papieſznicy v łiebie pewny poczet kánonow/ ktore Apoſtółkimi zowá *NiemObr* 75; *KochPhaen* 15; *GórnRozm* Av; *Calep* 217a; *GostGosp* 110, 144; powinien ieſt koſzdy Rycérzki człowiek [...] Rzeczypoſpolitéy z pewną liczbá zbroynych ludzi łłużyć *SarnStat* 126, 179, 201, 236, 437, 553 (9); *VotSzl* D4v, E3.

»pewna miar(k)a« = *certa mensura* *JanStat* [szyk 9:2] (11): *Mqcz* 253b, 452a; iż iáko żyto/ y mokre rzeczy wedle pewney miáry przedawáią/ ták by teſ mięſo/ łyry/ máſło/ y młſe tym podobne rzeczy ná wagę przedawano. *ModrzBaz* 33; *Oczko* 15; *KochWr* 38; *Calep* 318a; *GostGosp* 84; *SarnStat* 285, 515, 914; *GostCast* 5.

»pewne mie(j)sce« [szyk 37:6] (43): *LibMal* 1551/161; *KromRozm II* k4; *Diar* 28, 29; *LubPs* C; *GroicPorz* 11v; *BielKron* 466v; Bo gđzye otho powiáda/ iż w łpráwiedliwoſci królowáć bęđzye/ tuć nie włpomina pewnego mieyſcá áni zamku/ kędyby iego łtolicá być miáłá *RejPos* 312v, 243v, 334; *BiałKat* 333v; iż iedni thwirdzá ſe duſze ſ ciał wychodzáce do niebá ſię zlatáią. A drudzy nieſmieiąc nic o pewnym ich mieyſcu zámknąć/ zapewne to powiedáią iż żywá Pánu. *GrzegŚm* 15, 15; *WujJud* 1v, 71v, L14v; *WujJudConf* 71; *CzechRozm* 33, 125, 265v; *Oczko* 7; Bo my mniemamy/ czego na pewnym mieyſcu niemáľz/ ſeby tego nie było *SkarŻyw* 125, 257, 403; *MWilkHist* I2, K2v, K3v; *CzechEp* 310 [2 r.]; *ReszPrz* 85; *LatHar* 121, 632; *WujNT* 208, 322 [2 r.], 323 [2 r.], 424, Cccccc; *SarnStat* 473, 1176; *SkarKaz* 39a, b.

»pewny (nie)ktory« = *certus quidam* *Mqcz* [szyk 7:6] (13): *Mqcz* 340c; A gđzie o tym piłmo máľz ſeby łie to łłowo wśyłcy nie o wśyłtkich zgołá rozumieć miáło/ ále o pewnych niektorych ludziách. *CzechRozm* 109; Sákrámentá nie łá łámá właſną rzeczá ále znákiem ktorey pewney rzeczy. *CzechRozm* 263 *marg*, 125, 134, 164v, 190v, **5; *ModrzBaz* 142; *CzechEp* 6, 296, 373; *ActReg* 42.

»pewna summa« = *certa summa* *Modrz*, *JanStat* [szyk 16:1] (17): *GroicPorz* łv; *BielKron* 228; Manceps, Celnik/ Nayemnik/ Poborcá/ Ten który yáki dochód ku poſpolitemu dobremu naleſzący [...] naymuye áľbo odkupuye zá pewną łummę pieniędzy. *Mqcz* 206a, 363b [2 r.]; *BudBib* 2.*Par* 1/16;

ModrzBaz 139; *KochAp* 11; *Lás Bábfko* [...] záftáwiony Zakonowi w pewnéy fummie/ będzie mógł byđz wykupion *SarnStat* 1074, 431, 924, 973, 1269, 1270; *VotSzl* D2v, D3, D4.

Szeregi: »pewny, mianowity« (1): A gdzieby ie^{mv} napewny dzień mianowithy tych pieniędzy nie wydał przepada *Sliachetne^{mv}* Panu Bernarthowi Siedlewłkiemu [...] złotych czerwonych 20. *ZapKościer* 1580/4.

»pewny, (i, a) naznaczony« (3): *LibLeg* 6/157v; Ad diem certam, Ná pewny á náznáczony čás. *Mqcz* 50a; *ReszPrz* 85.

»pewny a nieomylny« (1): zá długim zwyczáiem przyżło iż then Sąd zowá wyłożonym/ iákoby ná pewne á nieomylné czáfy włożonym *GroicPorz* 1v.

»pewny i obrany« (1): w Połpolitey záś [*modlitwie*]/ która ieft wftáwiona dla wzbudzenia nabożeńftwá ludu wiernego/ pewnych y ku temu obráných czáfów/ [...] fłowne mowienie opufzczóne być niema. *KuczbKat* 370.

»pewny a osobny« (1): iż ániółowie y inni pewni á ofobni święci fą pátronámi y przełożonemi pewnych mieyfc/ ná których fię tákie cudá dziejá *WujNT* 323.

»ułożony, pewny« (1): POtoczny Sąd/ álbo iáko zowá Potrzeby/ ieft then/ kthory okrom włożonych pewnych dni/ ná żądánie czyie o Imienie ruchome bywa *GroicPorz* m.

»pewny, (a) zamierzony« (2): áby żádný vrząd niebył dożywotny/ ále álbo doroczny/ álbo do ktorego infzego pewnego á zámierzonego czáfu [*ad ... certum et definitum tempus*] trwájący *ModrzBaz* 44v; *SarnStat* 86.

W przen (1) : ktore to práwo w pewne opłotki Wolność záwárło/ [...] żebyś ták fzáfował tą twojá Wolnością/ iákoby też drudzy vżywáć iey mogli *GórnRozm* B3.

a. *Specjalny, wybrany, przeznaczony do jakiegoś celu, spełnienia jakiegoś zadania* (59) : Ku ktorey rzeczy lekarze máiá mieć pewne naczynie/ Iako noże Klefzczé, haki/ y nożycze *FalZioł* V 34; *LibLeg* 6/157v, 11/137, 141v; *MurzNT* 166 *marg*; Ale fłużebność fłowá Bożego y Świętości/ pewnym tylko á do tego powołánym ofobám náleży *WujJudConf* 146v; *BudBib* 1.*Mach* 14/42; *CzechRozm* 171v; Toż ma być rozumiano y o ftronách pozwáných/ áby miáły pewne á z wyroku Rzeczypołpolitey poftánowione rzeczniki fwe. *ModrzBaz* 95; A do tákiego ćwiczenia w niektórych Rzeczáchpołpolitych pewne fżkoły fą poftánowione *ModrzBaz* 111v, 78v, 91; *KochJez* B; *GostGosp* 146; áby koniecznie żáden Sędzia przez żádną iná ofobę/ iedno przez pewného fwégo fługę álbo Woźného nie czynił y nie wypráwiał fwych pozwów *SarnStat* 787, 55, 59, 90, 518, 560 (16); *VotSzl* Cv, D3v, E2v.

Wyrażenia: »pewne mie(j)sce« = *certus locus* *Modrz*, *JanStat* [szyk 16:5] (21): *Diar* 30, 91; *Leop Deut* 12 *arg*; *LeszczRzecz* A3; *RejZwierc* 185v; *WujJud* 70v; *ModrzBaz* 90, 111v; *CzechEp* 367; *NiemObr* 50, 54; *GórnRozm* M4; *ActReg* 44, 61; *SarnStat* 386, 718, 757, 928, 1115; Niech fię ná pewne mieyfce z iádá w káżdym powiećie onegoż powiátu wrzędnicy *GrabPospR* L4; Potrzebá y dla ciał náłzych mieyfcá pewnego ná fłużbę Bożą. *SkarKaz* 453b.

»pewny poseł« = *certus nuncius* *JanStat* (4): Mieyfcá Apoftholfskie káżdego roku/ álbo fam przes fie/ álbo przes pewnego poflá/ będę náwiedzáł *KrowObr* 127v; *BielSpr* 58; *ActReg* 49; *SarnStat* 825.

Szereg: »wybrany, pewny« (1): on Pan mády [!] chćiał/ áby wybráni ludzie pewni z wielkiey Polfki/ máłą Polfkę fądzili *OrzRozm* T3v.

14. praw. O rokach sądowych (7) :

Zestawienie: »pewny [= na którym może zapaść wyrok ostateczny] rok« = *certus terminus* JanStat [szyk 5:2] (7); ActReg 41; y ma byđz rozpowieđziána przyczyná pozwu/ przez kogo ieft pozwan/ y náznaczyć mu pewny Rok áby łtánął. SarnStat 575, 463, 689, 692, 735.

~ *W przeciwstawieniu:* »rok omylny ... pewny« (1): A włzáków po Séymie á po Woynie piérwłzé Roki máią byđz omylné/ po łkończeniu Séymu kaźdego y woyny: á po nich we czterzy niedziele pewné SarnStat 735. ~

15. Wyrażenie: »na pewnej wodzie« = (staw) w którym woda nie zanika, nie wsiąka w podłoże (3) : Niechayże ty Kárpiętá będa w ónym Stawku przez Láto. A ieřliby był ná pewnéy wodzie á grund dobry był/ tedy dobrze y przez żimę. Strum P2, Ov, O4v.

*** *Bez wystarczającego kontekstu* (6) : Certus, Pewny/ Bezpieczny/ Wiądomy. Mącz 49d; Etymon, Verum, Certum, Pewne/ Prawdżywe. Mącz 108d, 128a, 196c, 417d; Calep 1007b.

*** *Dubium* (1) : [Prawdopodobnie brak jakiegoś fragmentu tekstu] Iuż ya widzę y pewnieřzy RejKup x3.

Synonimy: **1.** istny, istotny, isty, nieomylny, niewątpliwy, prawdziwy; **c.** nieomylny, nieuchronny, nieustrzeżony; **6.** mocny, stateczny; **7.** gruntowny, nieodmienny, niezmienny, niezmienny, stały, trwały; **9.** mocny; **10.** bezpieczny.

Cf **NIEPEWNY**

LWil